

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.411.005.01.2023

Pan
Patrik Jacek Szulak
Prezes Zarządu
Instytut Suwerennej
ul. Wołyńska 23, 15-208 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/505 – Udzielanie, wykorzystanie i rozliczanie środków wsparcia finansowego z wybranych programów realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Instytut Suwerennej ¹ , ul. Wołyńska 23, 15-208 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Patryk Jacek Szulak, Prezes Zarządu ² , od dnia 16 września 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnił poprzednio Jan Walczuk, od dnia 12 stycznia 2020 r. do dnia 15 września 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie o dotacje oraz realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Efekty udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Tomasz Jarocki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/96/2023 z 23 maja 2023 r. i LBI/100/2023 z 30 maja 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „Instytut” lub „Fundacja”.

² Dalej: „Prezes”.

³ 8 września 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Ustawa zwana dalej: „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że objęte kontrolą projekty „Rozwój instytucjonalny fundacji Podlaski Instytut Rzeczypospolitej Suwerennej”⁶, „Rozwój think-tanku obywatelskiego fundacji Podlaski Instytut Rzeczypospolitej Suwerennej”⁷, „Podlaskie Lokalnie NOWEFIO 2021-23”⁸ oraz „Pomoc dla nowych NGO. Budowa Federacji III sektora”⁹, dofinansowane ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego¹⁰, zostały zrealizowane we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z postanowieniami zawartych umów oraz ich aneksami.

Informacje zawarte w terminowo składanych wnioskach o udzielenie dotacji były zgodne ze stanem rzeczywistym i zawierały pełne i prawdziwe dane. Aneksy do umów nie powodowały zmniejszenia wartości planowanych do osiągnięcia wskaźników rezultatu. Z opisanymi poniżej wyjątkami działania wskazane we wnioskach i umowach o udzielenie dotacji były realizowane właściwie i terminowo, zgodnie z planami i harmonogramami działań poszczególnych zadań. Instytut realizował zadania samodzielnie, nie powierzając ich wykonania podmiotom niebędącym stroną umów o dotacje.

W trakcie wykonania dwóch zakończonych projektów zaplanowane efekty zostały osiągnięte, a wszystkie 16 wskaźników rezultatu zrealizowane w 100%. Pozostałe dwa poddane kontroli projekty są w fazie realizacji, jednak w jednym z nich, tj. w zadaniu „Pomoc dla nowych NGO”, dotychczasowe działania i osiągnięte rezultaty stwarzają ryzyko nieosiągnięcia założonych wskaźników na koniec realizacji projektu.

Do 30 czerwca 2023 r. Fundacja wydatkowała 2.674,5 tys. zł z 3.284,9 tys. zł otrzymanych dotacji. Kontrolowane wydatki zostały poniesione zgodnie z zawartymi umowami o udzielenie dofinansowania, na cele związane z realizowanymi projektami i w okresach wskazanych w poszczególnych umowach, spełniały również wymogi kwalifikowalności. W trakcie kontroli NIK nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania wydatków.

Realizując projekty, Instytut prowadził wyodrębnione dokumentacje finansowo-księgowo oraz ewidencje księgowe umożliwiające identyfikację poszczególnych operacji. Prawidłowo były także realizowane obowiązki informacyjne i promocyjne wynikające z umów o wykonanie zadań.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku zgłoszenia do NIW zwiększenia wydatków na łączną kwotę 3.129,69 zł w dwóch kategoriach budżetowych w zadaniu „Podlaskie Lokalnie”,
- nieterminowego przekazania trzech (z ośmiu) sprawozdań z realizacji zadań,
- nieopisania w jednym (z ośmiu) sprawozdaniu z wykonania zadania przesunięć w budżecie dokonanych na etapie realizacji projektu,
- błędnego opisanego jednego (z 80 analizowanych) dokumentu księgowego na odwrocie w sposób nie wykluczający możliwości rozliczania wydatku w ramach innego projektu,
- dokonania pomiaru wskaźnika rezultatu w zadaniu „Rozwój instytucjonalny Fundacji” niezgodnie z założeniami wskazanymi we wniosku o udzielenie dotacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Instytut złożył do NIW dziewięć wniosków o udzielenie dotacji na realizację zadań, z czego osiem zakwalifikowano do realizacji, w tym:

- [1] Zadanie „Rozwój instytucjonalny Fundacji”¹¹ z Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030¹² realizowane w okresie 1 września 2019 r. – 31 grudnia

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Rozwój instytucjonalny Fundacji”.

⁷ Dalej: „Rozwój think-tanku”.

⁸ Dalej: „Podlaskie Lokalnie”.

⁹ Dalej: „Pomoc dla nowych NGO”.

¹⁰ Dalej: „NIW”.

¹¹ Umowa nr PROO1a/126/2019 z 8 listopada 2019 r. o realizację zadania w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

¹² Dalej: „PROO”.

2021 r. Wnioskowana kwota i wysokość udzielonej dotacji wyniosła 700 tys. zł, z czego Fundacja wykorzystwała 699,9 tys. zł. Przedmiotem projektu była realizacja działań misyjnych i rozwój instytucjonalny Instytutu poprzez: 1/ zakup i zagospodarowanie nieruchomości oraz wykorzystanie przestrzeni biurowej; 2/ zakup samochodu osobowego; 3/ zakup sprzętu multimedialnego i oprogramowania.

- [2] Zadanie „Podlaska Akademia Edukacji Społecznej”¹³ z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich FIO na lata 2014–2020 realizowane od 10 marca 2019 r. do 30 listopada 2020 r. Wnioskowana i przyznana kwota wyniosła 300 tys. zł przy wysokości wkładu własnego Fundacji 12,6 tys. zł, wydatkowano 298 tys. zł. Celem projektu był rozwój i aktywizacja społeczeństwa obywatelskiego poprzez organizację spotkań o charakterze edukacyjno-kulturalnym oraz wzrost kompetencji obywatelskich wśród studentów oraz absolwentów szkół wyższych z terenu województwa podlaskiego.
- [3] Zadanie „Rozwój think-tanku”¹⁴ z PROO, na którego realizację w terminie 1 lipca 2020 r. – 31 grudnia 2021 r. wnioskowano i otrzymano dotację w wysokości 299,8 tys. zł, wykorzystano 299,4 tys. zł. Projekt obejmował: publikację periodyku (kwartalnika) i raportu analitycznego oraz organizację spotkań otwartych i promocyjnych, programu stażowego i konkursu na najciekawszy tekst analityczny.
- [4] Zadanie „Podlaskie Lokalnie”¹⁵ z Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030¹⁶, którego realizację od 1 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Fundacja zaplanowała we współpracy z drugim operatorem projektu¹⁷. Wnioskowana kwota dotacji wyniosła ogółem 2.294 tys. zł, w tym w części dotyczącej wydatków Instytutu – 1.961,7 tys. zł., dotacja została przekazana Instytutowi przez NIW w pełnej wysokości. Do 31 grudnia 2022 r. NIW rozliczył 1.309,3 tys. zł, natomiast do 30 czerwca 2023 r. Fundacja wydatkowała łącznie 1.562,3 tys. zł. Przedmiotem projektu było udzielanie mikrodotacji młodym organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym oraz działania edukacyjne i animacyjne skierowane do tej grupy docelowej.
- [5] Zadanie „Podlaski Międzynarodowy Dom Spotkań”¹⁸ z Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030 realizowane od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Wnioskowana kwota i wysokość udzielonej dotacji wyniosła 146,5 tys., wykorzystana została w całości. Projekt polegał na organizacji spotkań z młodzieżą polską z państw Europy Wschodniej.
- [6] Zadanie „Młodzieżowe Podlaskie Lokalnie”¹⁹ z Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022–2033, którego realizację w terminie 1 listopada 2022 r. – 31 grudnia 2023 r. zaplanowano wspólnie z tą samą organizacją pozarządową, jak w przypadku zadania „Podlaskie Lokalnie”. Wnioskowana kwota dotacji wyniosła ogółem 310,4 tys. zł, w tym w części dotyczącej wydatków Fundacji – 179,6 tys. zł, dotacja została przekazana Instytutowi przez NIW w pełnej wysokości. Do 31 grudnia 2022 r. rozliczone przez NIW wydatki Fundacji wyniosły 18,4 tys. zł. Celem projektu było zwiększenie zaangażowania młodzieży z województwa podlaskiego w życie publiczne.
- [7] Zadanie „Pomoc dla nowych NGO”²⁰ z NOWEFIO, którego realizację zaplanowano od 1 czerwca 2022 r. do 31 października 2024 r. przy wnioskowanej kwocie 399,9 tys. zł i przyznanej dotacji – 323,4 tys. zł. W latach 2022–2023 Fundacja otrzymała dofinansowanie w wysokości 210,4 tys. zł, z czego wykorzystwała 112,9 tys. zł (do 30 czerwca 2023 r.), a NIW rozliczył 75 tys. zł (do 31 grudnia 2022 r.). Instytut zobowiązał się do wniesienia wkładu własnego w wysokości 8 tys. oraz wkładu osobowego

¹³ Umowa nr 163/III/2019 z 10 lipca 2019 r. o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020.

¹⁴ Umowa nr PROO4/15/2020 z 30 lipca 2020 r. o realizację zadania w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030.

¹⁵ Umowa nr 20/III/2021 z 9 września 2021 r. o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2023 pod tytułem Podlaskie Lokalnie NOWEFIO 2021–23.

¹⁶ Dalej: „NOWEFIO”.

¹⁷ Spółdzielnia Socjalna "Active Go" w Białymstoku.

¹⁸ Umowa nr 1 z 27 maja 2022 r. o realizację zadania w ramach Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030.

¹⁹ Umowa nr 8/FMP1/2022 z 15 grudnia 2022 r. o realizację zadania publicznego w ramach Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022–2033.

²⁰ Umowa nr 263/III/2022 z 12 sierpnia 2022 r. o realizację zadania zaleconego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030 pod tytułem Pomoc dla nowych NGO. Budowa Federacji III sektora.

i rzeczowego o wartości 0,7 tys. zł. Celem zadania było zwiększenie kompetencji organizacji pozarządowych i ich przedstawicieli poprzez objęcie ich wsparciem doradczym i szkoleniowym.

- [8] Zadanie „Budowa wieloletniej stabilności Instytutu Suwerennej”²¹ z PROO zaplanowano w terminie 1 marca 2023 r. – 31 grudnia 2025 r. Instytutowi przyznano dotację w wysokości 218 tys. zł z wnioskowanej kwoty 300 tys. zł. Do dnia zakończenia niniejszej kontroli NIK Fundacja otrzymała z NIW pierwszą transzę dofinansowania w wysokości 71 tys. zł. Przedmiotem projektu było przygotowanie do utworzenia *kapitału żelaznego*²², który pozwoliłby ustabilizować sytuację finansową Instytutu oraz zwiększyć jakość jego wydarzeń.

Wniosek Instytutu o udzielenie dotacji w wysokości 500 tys. zł z Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022–2033, na realizację w okresie 1 października 2022 r. – 31 grudnia 2023 r. zadania „Rozwój Podlaskiego Centrum NGO”, nie otrzymał dofinansowania z powodu wyczerpania alokacji na konkurs.

(akta kontroli str. 19-26, 1194-1207)

Oprócz projektów dotowanych z NIW, w okresie objętym kontrolą Fundacja realizowała sześć projektów dofinansowanych ze środków publicznych na łączną kwotę 432,9 tys. zł, w tym:

- trzy zadania ze środków Województwa Podlaskiego: Projekt „Sarmacja” (dotacja w wysokości 70 tys. zł), Projekt Sarmacja 2023 (20 tys. zł) i Społeczne obchody upamiętniające żołnierzy Podziemia Niepodległościowego (7,5 tys. zł),
- dwa zadania ze środków Promocji Kultury w ramach programu rządowego „Czasopisma”: Rozwój kwartalnika „Myśl Suwerenna. Przegląd Spraw Publicznych”²³ (75 tys. zł) i Czasopismo „Myśl Suwerenna. Przegląd Spraw Publicznych”²⁴ (70,4 tys. zł),
- jedno zadanie ze środków Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Fundusz Patriotyczny – Edycja 2023 Wolność Po Polsku: Instytut Suwerennej – Centrum Animacji Środowisk Patriotycznych (190 tys. zł).

(akta kontroli str. 1142-1244)

Szczegółowa analiza czterech projektów realizowanych z programów PROO i NOWEFIO w okresie objętym kontrolą wykazała, że:

1. Wnioski o udzielenie dotacji były składane przez Fundację w terminach określonych w regulaminach poszczególnych konkursów, tj.:

- [1] Na realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”: wniosek wstępny złożono 12 marca 2019 r. (na dzień przed upływem wyznaczonego terminu), a wniosek pełny – 19 czerwca 2019 r. (w ostatnim dniu naboru). Drugą wersję wniosku Fundacja złożyła 25 października 2019 r., zmiana dotyczyła budżetu projektu w części dotyczącej zakupu nieruchomości (wydatkowanie dotacji w latach 2020–2021 zamiast całości w 2020 roku).

Umowę z NIW zawarto 8 listopada 2019 r. Zmiany do umowy wprowadzone Aneksem nr 1 z 30 grudnia 2019 r. dotyczyły:

- rozszerzenia zakupu sprzętu multimedialnego o koszty przesyłki i włączenie ich do katalogu kosztów kwalifikowalnych,
- stworzenia nowej pozycji budżetowej "ubezpieczenie samochodu" z przesunięciem środków z pozycji "zakup samochodu".

(akta kontroli str. 27-98)

- [2] W przypadku zadania „Rozwój think-tanku”: 15 kwietnia 2020 r., tj. ostatniego dnia naboru. Drugą wersję wniosku złożono 30 czerwca 2020 r., zmiana obejmowała przesunięcie kwoty 3,7 tys. zł w ramach kosztu zakupu materiałów biurowych oraz znaczków pocztowych z 2020 roku na 2021 rok.

²¹ Umowa nr 11/PROO/2a/2023 z 17 lipca 2023 r. o realizację zadania w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030 PROO Priorytet 2a.

²² Nienaruszalne środki majątkowe zgromadzone przez organizację obywatelską dla których określono sformalizowane zasady gromadzenia i gospodarowania, które są inwestowane oraz traktowane jako bezpieczny instrument do generowania dochodu, z którego organizacja czerpie zyski przeznaczone na realizację jej celów statutowych oraz zapewnienie stabilności instytucjonalnej i organizacyjnej.

²³ Realizacja od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

²⁴ Realizacja w okresie 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2025 r.

Umowa z NIW została podpisana 30 lipca 2020 r. Aneks nr 1 z 22 grudnia 2021 r.:

- zmieniono nazwę jednej z pozycji budżetowych oraz jej uzasadnienie,
- przesunięto części kwot (2 tys. zł) pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetowymi,
- dodano nowe działanie ("Wydanie raportu analitycznego") oraz nowy wskaźnik rezultatu ("Raport analityczny"). (akta kontroli str. 263-348)

[3] Na realizację zadania „Podlaskie Lokalnie”: 29 marca 2021 r., tj. ostatniego dnia naboru. Druga wersja wniosku została złożona 23 lipca 2021 r., zmiany dotyczyły przesunięć wydatków w zakresie koordynacji zarządzania projektem oraz kosztów administracyjnych w latach 2021–2023.

Umowę z NIW zawarto 9 września 2021 r. Zmiany do umowy dotyczyły:

- przesunięcia wydatków w 2021 roku spowodowane dużą ilością wniosków złożonych na ogłoszone przez Fundację konkursy, usunięcia pozycji dotyczącej wykonania animacji promocyjnych, zmiany nazwy pozycji budżetowej (Aneks nr 1 z 15 listopada 2021 r.),
- zmian w kosztorysie projektu na 2021 rok związanych z zakupami w ramach rozwoju instytucjonalnego Instytutu (Aneks nr 2 z 31 grudnia 2021 r.),
- zmian w kosztorysie projektu na 2022 rok dotyczących wykonania spotu promocyjnego i wynagrodzenia ekspertów oceniających wnioski (Aneks nr 3 z 18 sierpnia 2022 r.),
- aktualizacji kalkulacji przewidywanych kosztów realizacji zadania w 2022 roku w zakresie przeznaczenia oszczędności w projekcie na wydatki związane z rozwojem instytucjonalnym (Aneks nr 4 z 30 grudnia 2022 r.),
- przesunięć pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu projektu (Aneks nr 5 z 31 maja 2023 r.). (akta kontroli str. 438-657)

[4] W przypadku zadania „Pomoc dla nowych NGO”: 10 stycznia 2022 r., tj. dwa dni przed upływem wyznaczonego terminu. Drugą wersję wniosku złożono 24 czerwca 2022 r., zmiany obejmowały m.in.: terminy i zakres realizacji poszczególnych działań, kwotę dofinansowania, wartości wskaźników rezultatów.

Umowa z NIW została zawarta 12 sierpnia 2022 r. Aneks nr 1 z 21 grudnia 2022 r. m.in.:

- zmieniono opis pozycji budżetowych w zakresie miesięcznej liczby godzin pracy specjalistów ds.: prawnych, finansowych i projektowych,
- dokonano zmiany miary i jednostki w zakresie wynagrodzenia stażysty,
- rozszerzono katalog wydatków w ramach szkolenia o materiały promocyjne,
- zmodyfikowano wydatki na rozwój instytucjonalny oraz w zakresie kosztów administracyjnych. (akta kontroli str. 903-987)

Wnioski o aneksy do ww. umów o realizację zadań były składane terminowo, tj. nie później niż miesiąc przed końcem terminu realizacji zadania w danym roku / końcem terminu realizacji projektu.

(akta kontroli str. 86, 96, 333, 347, 618, 627, 632, 640, 646, 654, 976, 981-982, 1246-1252)

2. We wnioskach o udzielenie dotacji Instytut wskazywał następujące zasoby i działania organizacyjne mające zapewnić realizację poszczególnych zadań zgodnie z umowami:

[1] We wniosku o udzielenie dotacji na realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji” Instytut wskazał, że nie jest właścicielem żadnego lokalu, a siedziba mieści się w użyczonym pomieszczeniu przez członka Rady Fundacji. Składnikami majątkowymi fundacji były dwa komputery, podstawowy sprzęt kuchenny i elektroniczny, urządzenia biurowe oraz meble, a duża część sprzętu wykorzystywanego do pracy była prywatną własnością członków Instytutu. Dwie osoby były zatrudnione na umowy cywilnoprawne. (akta kontroli str. 53-54)

[2] Składając wniosek o udzielenie dotacji na realizację zadania „Rozwój think-tanku” Fundacja wykazała posiadanie biura i sprzętu biurowego oraz zatrudnianie jednej osoby. (akta kontroli str. 282-283)

[3] Ubiegając się o uzyskanie dofinansowania na realizację zadań „Podlaskie Lokalnie” i „Pomoc dla nowych NGO” Fundacja wskazała, że: posiada własną nieruchomość i biuro; samochód osobowy, którego używać będzie do realizacji działań projektowych na terenie całego województwa; infrastrukturę informatyczną w postaci własnego generatora wniosków pozyskanego w trakcie realizacji działań w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, Priorytet 1. Jako zasoby kadrowe wymieniono pięć osób z opisem ich doświadczenia zawodowego. (akta kontroli str. 478-479, 938)

3. Na podstawie analizy:

- wszystkich 36 wydatków w łącznej wysokości 699,9 tys. zł (z 700 tys. zł przyznanej dotacji), przeznaczonych na realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”,
- 12 (z 308) największych wydatków na kwotę 40,8 tys. zł (z 299,4 tys. zł wykorzystanych środków) w ramach zadania „Rozwój think-tanku”,
- 21 (z 684) największych wydatków w wysokości 92,7 tys. zł (z 1.562,3 tys. zł z wykorzystanej do 30 czerwca 2023 r. dotacji) poniesionych na realizację zadania „Podlaskie Lokalnie”,
- 11 (z 82) największych wydatków w wysokości 26,2 tys. zł (z 112,9 tys. wykorzystanej do 30 czerwca 2023 r. dotacji) dokonanych w trakcie wykonania zadania „Pomoc dla nowych NGO”,

ustalono, że zostały one poniesione na realizację zadań w okresach wskazanych w poszczególnych umowach o udzielenie dofinansowania, tj. odpowiednio:

- od 1 września 2019 r. do 31 grudnia 2021 r.,
- w okresie 1 lipca 2020 r. – 31 grudnia 2021 r.,
- od 1 czerwca 2021 r. do 30 czerwca 2023 r.; w dniu zakończenia kontroli NIK projekt był w fazie realizacji – zakończenie działań zaplanowano na 31 grudnia 2023 r.,
- od 1 czerwca 2022 r. do 30 czerwca 2023 r.; w dniu zakończenia kontroli NIK realizacja projektu była kontynuowana – zakończenie działań zaplanowano na 31 października 2024 r. (akta kontroli str. 90, 133-136, 337, 377-378, 623, 706-708, 979, 1008-1011)

4. Instytut dokonywał następujących przesunięć wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetowymi określonymi w kalkulacjach przewidywanych kosztów:

[1] W trakcie realizacji zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”, na podstawie aneksu do umowy o udzielenie dotacji²⁵, Instytut zmniejszył kwotę przeznaczoną na zakup samochodu osobowego z 30 tys. zł na 29 tys. zł przesuując jednocześnie 1 tys. zł do nowej pozycji budżetowej związanej z ubezpieczeniem auta. (akta kontroli str. 63, 80-81, 96-98)

[2] Realizując zadanie „Rozwój think-tanku” Fundacja dwukrotnie dokonywała przesunięć pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów budżetu na zasadach określonych w Rozdziale 14 Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach PROO, Priorytet 4 Rozwój instytucjonalny think tanków obywatelskich Edycja 2020. Pierwsza zmiana została zgłoszona do NIW 19 października 2020 r. i dotyczyła przeniesienia w 2020 roku części środków w wysokości 2,5 tys. zł z pozycji budżetowej nr 7 Koszt wynajmu sal na wydarzenia do pozycji nr 6 Koszt zakupu tablic multimedialnych lub ekranów do rzutnika. Jej uzasadnieniem był zakup sprzętu lepszej jakości dzięki oszczędnościom uzyskanym poprzez bezpłatne użytkowanie sal na realizowane spotkania.

W drugim przypadku Fundacja zgłosiła zmianę 17 listopada 2021 r. w zakresie przesunięcia w 2021 roku kwoty 2 tys. zł z pozycji budżetowej nr 8 Koszty promocji (w tym koszty noclegów prelegentów) do pozycji nr 6 Koszt wydania raportu (honorarium autora, skład, grafika i druk). Jako uzasadnienie wskazano oszczędności na czynnościach promocyjnych oraz zwiększenie zakresu merytorycznego działań w projekcie.

W obydwu przypadkach Fundacja zrealizowała działania, których dotyczyły zgłoszenia, po akceptacji zmian przez NIW. (akta kontroli str. 342, 344, 347-348)

²⁵ Aneks nr 1 z 30 grudnia 2019 r.

[3] W trakcie realizacji zadania „Podlaskie Lokalnie” Fundacja, na podstawie aneksów do umowy o udzielenie dotacji, dokonywała przesunięć pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu projektu, co zostało szerzej opisane w pkt 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Instytut nie zgłosił do NIW (i nie wystąpił o zawarcie aneksów do umowy w tym zakresie) zwiększenia wydatków dokonanych w ramach kategorii budżetowych: I.B Rozwój instytucjonalny i II Koszty administracyjne, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 627-658, 668, 681-682)

[4] Podczas realizacji zadania „Pomoc dla nowych NGO” w 2022 roku nastąpiło przesunięcie wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów określonymi w kalkulacji przewidywanych wydatków w kwocie 6,6 tys. zł, w tym: 1/ 6,2 tys. zł z kategorii II Koszty administracyjne do kategorii I Koszty realizacji działań; 2/ 0,4 tys. zł z kategorii III Rozwój instytucjonalny do kategorii I Koszty realizacji działań. Zgodne z zasadami określonymi w Części A, Rozdział IX pkt 7 Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach NOWEFIO, Priorytety 2-4 Edycja 2022, powyższe zmiany nie wymagały informowania o nich NIW, jednak nie opisano ich w sprawozdaniu częściowym za 2022 rok, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 988-996)

5. W badanych projektach na koszty administracyjne wydatkowano łącznie 362,1 tys. zł, w tym:

[1] W zadaniu „Rozwój instytucjonalny Fundacji” – 2 tys. zł (0,3% ogólnej kwoty wydatków w projekcie), w tym: operat szacunkowy – 1,8 tys. zł oraz potwierdzenie wykonania robót budowlanych – 0,2 tys. zł. (akta kontroli str. 111, 117, 126-127, 133-136)

[2] W ramach zadania „Rozwój think-tanku” – 162 tys. zł (54% faktycznie poniesionych wydatków na realizację zadania), w tym: wynagrodzenie koordynatora i zastępcy koordynatora projektu – po 54 tys. zł; koszt biura rachunkowego oraz obsługa techniczna strony internetowej – po 18 tys. zł; zakup materiałów biurowych oraz znaczków pocztowych – 18 tys. zł. (akta kontroli str. 363-364, 369-371)

[3] W zadaniu „Podlaskie Lokalnie” w części dotyczącej wydatków Fundacji do 30 czerwca 2023 r. – 179,9 tys. zł (11,5% faktycznie poniesionych wydatków na realizację zadania), w tym: wynagrodzenie koordynatora projektu – 127,3 tys. zł; wynagrodzenie pracownika biurowo-administracyjnego – 36,6 tys. zł; koszt obsługi rachunkowej/księgowości – 12,6 tys. zł; koszt materiałów biurowych oraz znaczków pocztowych – 3,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 667-668, 681-682, 705)

[4] Realizując zadanie „Pomoc dla nowych NGO” – 18,2 tys. zł (16,1% faktycznie poniesionych wydatków na realizację zadania) do 30 czerwca 2023 r., w tym: wynagrodzenie koordynatora – 13 tys. zł; koszt obsługi księgowej projektu – 4,6 tys. zł; koszt materiałów biurowych – 0,6 tys. zł. (akta kontroli str. 993-994, 1005-1007)

6. Fundacja zgodnie z postanowieniami umów o udzielenie dotacji prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową oraz ewidencję księgową umożliwiającą identyfikację wszystkich transakcji oraz poszczególnych operacji księgowych związanych z realizowanymi projektami. (akta kontroli str. 1074-1124)

7. W trakcie realizacji poddanych badaniu projektów Fundacja nie powierzała wykonania zadań podmiotom niebędącym stroną umów o dotacje.

Instytut nie posiadał pisemnych procedur dotyczących sposobu wyboru wykonawców/zleceniobiorców usług. Prezes wskazał, że nie było takiego obowiązku ani nie było takich zaleceń ze strony NIW, ponadto wyjaśnił: *Na etapie tworzenia wniosku osoby zaangażowane w proces jego tworzenia (...) dokonywały wstępnego wskazania osób, które potencjalnie będą zajmować stanowiska [głównych zleceniobiorców tj. osób na stanowiskach specjalistów lub koordynatorów]. Wybór był dokonywany na podstawie posiadanych kompetencji i doświadczenia, tak żeby zagwarantować efektywną realizację zadania publicznego. We wnioskach podawane były czynniki decydujące przy planowanym wyborze określonej osoby na dane stanowisko. Natomiast w przypadku zleceniobiorców, których zaangażowanie stanowiło mniejszy udział w budżecie projektu, to jeżeli na etapie tworzenia*

wniosku zleceniobiorca już był wybrany, na podstawie tego, że posiadał potrzebne umiejętności, a koszt realizacji przez niego usługi był zgodny ze stawkami rynkowymi, to również było to wyszczególnione w składanym wniosku. Natomiast jeżeli wybór zleceniobiorcy miał miejsce już na etapie realizacji, to zespół projektowy dokonywał wyboru na podstawie oceny kompetencji potencjalnych zleceniobiorców oraz proponowanych przez nich stawek, które zespół mógł poznać poprzez analizę cenników na stronach internetowych, pytań mailowych lub pytań telefonicznych.

Na podstawie badania 80 (z 1.110) wydatków²⁶ w wysokości 859,6 tys. zł²⁷ poniesionych w objętych szczegółową analizą czterech projektach ustalono, że zlecenie usług podmiotom zewnętrznym dotyczyło w szczególności: prac związanych z podziałem nieruchomości – 20,6 tys. zł, druku publikacji – 19,1 tys. zł, wykonania spotów promocyjnych – 7 tys. zł, obsługi księgowej i informatycznej zadań – odpowiednio: 4,6 tys. zł i 7 tys. zł.

(akta kontroli str. 107-127, 133-136, 351-372, 377-378, 660-684, 706-708, 988-996, 1008-1011, 1125-1128)

Do 30 czerwca 2023 r. Fundacja zawarła z członkami Zarządu i członkami Rady 14 umów w zakresie wykonywania czynności w badanych projektach na łączną kwotę 265,8 tys. zł brutto:

- z Prezesem – trzy umowy: 1/ zastępca koordynatora w zadaniu „Rozwój think-tanku”, wynagrodzenie 3 tys. zł brutto miesięcznie (łącznie wypłacone wynagrodzenie – 12 tys. zł brutto); 2/ specjalista ds. monitoringu i ewaluacji w ramach zadania „Podlaskie Lokalnie”, 3,3 tys. zł / 3,6 tys. zł / 4,5 tys. zł brutto miesięcznie (83,5 tys. zł brutto); 3/ drugi koordynator projektu w zadaniu „Pomoc dla nowych NGO”, 0,5 tys. zł brutto miesięcznie (0,5 tys. zł brutto),
- z byłym Prezesem²⁸ – jedna umowa: specjalista ds. doradztwa i animacji w zadaniu „Podlaskie Lokalnie”, 3,3 tys. zł brutto miesięcznie (13,4 tys. zł brutto),
- z Wiceprezesem – cztery umowy: 1/ napisanie artykułu do kwartalnika w ramach zadania „Rozwój think-tanku”, 0,6 tys. zł brutto; 2/ koordynator projektu w zadaniu „Podlaskie Lokalnie”, 5,1 tys. zł brutto / 4,9 tys. zł brutto miesięcznie (111,8 tys. zł brutto); 3/ specjalista ds. projektowych w zadaniu „Pomoc dla nowych NGO”, 1,5 tys. zł / 1,6 tys. zł brutto miesięcznie (18,6 tys. zł brutto); 4/ wygłoszenie wykładu w ramach zadania „Pomoc dla nowych NGO”, 0,5 tys. zł brutto,
- z Członkiem Rady – dwie umowy w ramach zadania „Pomoc dla nowych NGO”: 1/ specjalista ds. prawnych, 1,5 tys. zł / 2,1 tys. zł brutto miesięcznie (21,6 tys. zł brutto); 2/ wygłoszenie wykładu, 0,5 tys. zł brutto,
- z Członkiem Rady – cztery umowy na napisanie artykułu do kwartalnika w ramach zadania „Rozwój think-tanku”, w tym: trzy umowy po 0,6 tys. zł brutto i jedna – 1,1 tys. zł brutto (łącznie 2,8 tys. zł). (akta kontroli str. 1254-1255)

8. Otrzymane, a niewykorzystane środki finansowe w łącznej kwocie 12.212,47 zł, Fundacja zwróciła na rachunek bankowy NIW:

[1] Zadanie „Rozwój instytucjonalny Fundacji”: 100,14 zł, w tym: 98,38 zł – 14 stycznia 2020 r. oraz 1,76 zł – 13 stycznia 2022 r. (akta kontroli str. 111, 118, 127, 131-132)

[2] W ramach zadania „Rozwój think-tanku”: 386,71 zł, w tym: 338,14 zł – 12 stycznia 2021 r. i 3,18 zł – 21 stycznia 2021 r. oraz 45,39 zł – 13 stycznia 2022 r. (akta kontroli str. 356, 363-364, 371-376)

[3] Podczas realizacji zadania „Podlaskie Lokalnie”: 11.725,62 zł, w tym: 2.175,66 zł – 14 stycznia 2022 r. i 49,95 zł – 25 stycznia 2022 r. oraz 9.500,01 zł – 16 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 669, 682, 693-696)

²⁶ W tym: 1/ wszystkie 36 wydatki poniesione na realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”; 2/ 12 (z 308) najwyższych kwotowo wydatków w ramach zadania „Rozwój think-tanku”; 3/ 21 (z 684) największych wydatków poniesionych na realizację zadania „Podlaskie Lokalnie”; 4/ 11 (z 82) największych wydatków dokonanych w trakcie wykonania zadania „Pomoc dla nowych NGO”.

²⁷ W tym nieruchomości zakupiona za 600 tys. zł.

²⁸ Funkcję Prezesa pełnił od dnia 12 stycznia 2020 r. do dnia 15 września 2021 r.

Fundacja nie dokonywała zwrotu dotacji w 2023 roku w związku z realizacją zadania „Pomoc dla nowych NGO”, ponieważ wykorzystwała całość dofinansowania przyznanego na 2022 rok, tj. 75 tys. zł. (akta kontroli str. 994-995)

9. Obowiązki informacyjne wynikające z umów o wykonanie zadań były realizowane przez Instytut prawidłowo. I tak:

[1] Fundacja, w myśl postanowień § 6 ust. 1 i 2 Umowy nr PROO1a/126/2019 z 8 listopada 2019 r. dotyczącej realizacji zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”: 1/ umieściła logotypy NIW i PROO oraz informacje o finansowaniu zadania ze środków otrzymanych z NIW w ramach PROO na zakupionych składnikach majątkowych (samochód, sprzęt multimedialny i biurowy) oraz dokumentach związanych z realizacją projektu; 2/ oznaczyła wejście do swojej siedziby, znajdującej się w zakupionej w ramach projektu nieruchomości, tablicą informacyjną zawierającą wymagane logotypy i informacje o finansowaniu zadania ze środków otrzymanych w ramach PROO; 3/ na stronie internetowej²⁹ oraz na portalu społecznościowym³⁰ umieściła artykuły z informacją o otrzymaniu dotacji; 4/ wykorzystując zakupiony w ramach zadania sprzęt przygotowała film z informacją o projekcie, który następnie zamieściła na swoim kanale Youtube³¹.
(akta kontroli str. 88-89, 137-160, 176-186, 1166-1169, 1176-1182, 1190-1192, 1208-1209, 1224)

[2] Podczas realizacji zadania „Rozwój think-tanku” Fundacja, zgodnie z § 6 ust. 1 i 2 Umowy nr PROO4/15/2020 z 30 lipca 2020 r. umieściła logotypy NIW i PROO oraz informacje o finansowaniu zadania ze środków otrzymanych z NIW w ramach PROO na: dokumentach związanych z realizacją projektu, wydanych publikacjach (kwartalnik i raport), stronie internetowej projektu³² oraz publikacjach w mediach społecznościowych³³.
(akta kontroli str. 335-336, 373, 394, 404-433, 1187-1189, 1209-1213, 403)

[3] Stosownie do przepisów § 7 ust. 1 i 2 Umowy nr 20/III/2021 z 9 września 2021 r., dotyczącej realizacji zadania „Podlaskie Lokalnie”, Instytut: 1/ zamieścił informacje o projekcie na swojej stronie internetowej³⁴, portalu społecznościowym³⁵, kanale Youtube³⁶ wraz z logotypami NIW, NOWEFIO i Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz informacjami o finansowaniu zadania ze środków NIW; 2/ umieścił wymagane logotypy i informacje na dokumentach projektowych i zakupionym sprzęcie; 3/ zorganizował dwie Gale Inicjatyw Lokalnych³⁷; 4/ przeprowadził 15 spotkań informacyjnych, w tym: cztery w 2021 roku, osiem w 2022 roku i trzy w 2023 (do 30 czerwca); 5/ w 2021 roku wyemitował serię spotów reklamowych w lokalnej rozgłośni radiowej; 6/ w swojej siedzibie prezentował roll-up informujący o przyznanym dofinansowaniu.
(akta kontroli str. 621, 709-797, 805-844, 848-874, 880-881, 1171, 1182-1185, 1213-1219)

[4] Realizując zadanie „Pomoc dla nowych NGO”, Fundacja wywiązywała się z obowiązków informacyjnych określonych w § 7 ust. 2 Umowy nr 263/III/2022 z 12 sierpnia 2022 r. poprzez: 1/ umieszczenie logotypów NIW, NOWEFIO i Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz informacji o finansowaniu zadania ze środków NIW na dokumentach projektowych, stronie internetowej projektu³⁸, sprawozdaniu ze szkolenia zamieszczonym, na portalu społecznościowym³⁹, zakupionym wyposażeniu; 2/ oznaczenie wejścia do swojej siedziby tabliczką informacyjną zawierającą wymagane ww. logotypy i informacje; 3/ prezentację w siedzibie roll-upu informującego o przyznanym dofinansowaniu.
(akta kontroli str. 977-978, 1011-1060, 1068-1072, 1185-1186, 1220-1221)

²⁹ <https://instytutsuwerennosci.pl/fundacja-pirs-beneficjentem-konkursu-grantowego-proof/>.

³⁰ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=2537159299864558&set=a.1595471880699976>.

³¹ <https://www.youtube.com/watch?v=WohV9mFd0-s>.

³² <https://myslsuwerenna.pl/>.

³³ Np.: <https://www.facebook.com/myslsuwerenna/videos/718840285677714>.

³⁴ <https://podlaskielokalnie.pl/>.

³⁵ <https://www.facebook.com/PodlaskieLokalnieMikrogranty>.

³⁶ <https://www.youtube.com/@podlaskielokalnie4346>.

³⁷ Gale odbyły się 29 grudnia 2021 r. i 14 grudnia 2022 r.

³⁸ <https://instytutsuwerennej.pl/podlaskie-centrum-ngo/>.

³⁹ <https://www.facebook.com/instytutsuwerennej/posts/pfbid013iMHceyoCU3a9RCT2s83PhtogD4vo7AZD6momASNaXg95wX7678DsaM95sbTTGPI>.

Oznaczenia stosowane przez Fundację były zgodne z Zasadami promocji i oznakowania zadań publicznych zamieszczonymi na stronie internetowej NIW⁴⁰. Działania informacyjne i promocyjne prowadzone w ramach projektów dokumentowano poprzez elektroniczne i papierowe wersje dokumentów związanych z realizacją projektów oznaczone wymaganymi logotypami i informacjami. (akta kontroli str. 88-89, 335, 336, 621, 977-978)

10. Projekty realizowane przez Fundację ze środków PROO i NOWEFIO nie były kontrolowane przez NIW. Prezes wyjaśnił, że: (...) każdy z nich był poddawany weryfikacji przez Instytucję Zarządzającą [tj. NIW] każdorazowo po otrzymaniu sprawozdania. Co do zasady polegało to na weryfikacji wybranej pozycji budżetowej poprzez dostarczenie informacji o dokumentach finansowych, które jej dotyczyły, weryfikacji dokumentacji potwierdzającej wybrany rezultat z wniosku oraz doprecyzowaniu ewentualnych wątpliwości. (akta kontroli str. 1125-1127)

11. Stosownie do postanowień poszczególnych umów, Fundacja przekazała do NIW sprawozdania z realizacji zadań:

[1] Zadanie „Rozwój instytucjonalny Fundacji”:

- sprawozdania częściowe za lata 2019–2020 z opóźnieniami, odpowiednio: 30 stycznia 2020 r. i 22 stycznia 2021 r., co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, sprawozdania zostały zaakceptowane przez NIW odpowiednio: 24 kwietnia 2020 r. i 1 marca 2021 r.,
- sprawozdanie końcowe merytoryczno-finansowe za lata 2019–2021 – 30 stycznia 2022 r., tj. w terminie przewidzianym w umowie o realizację zadania, zaakceptowanie sprawozdania przez NIW nastąpiło 23 lutego 2022 r. (akta kontroli str. 106-127)

[2] Zadanie „Rozwój think-tanku”:

- sprawozdanie częściowe za 2020 rok z opóźnieniem, tj. 21 stycznia 2021 r., co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*; po zwróceniu 23 lutego 2021 r. przez NIW sprawozdania do korekty, tego samego dnia Fundacja złożyła dokument uzupełniony o: linki do stron internetowych z publikacjami kwartalnika w wersji elektronicznej i transmisjami ze spotkań otwartych oraz informacje dotyczące organizacji spotkań promocyjnych; sprawozdanie zaakceptowano 12 marca 2021 r.,
- sprawozdanie końcowe merytoryczno-finansowe za lata 2020–2021 – 28 stycznia 2022 r., tj. w terminie przewidzianym w umowie o realizację zadania, NIW zaakceptował sprawozdanie 15 marca 2022 r. (akta kontroli str. 349-372)

[3] Zadanie „Podlaskie Lokalnie”: sprawozdania częściowe za lata 2021–2022 terminowo, tj. odpowiednio: 28 stycznia 2022 r. i 30 stycznia 2023 r. Sprawozdanie za 2021 roku wymagało złożenia wyjaśnień ze strony Fundacji w zakresie dokumentów finansowych potwierdzających poniesienie wydatków w ramach pozycji budżetowej dotyczącej zakupu mebli, a sprawozdanie za 2022 rok – w przedmiocie raportu potwierdzającego osiągnięcie rezultatu nr 6⁴¹, informacji o realizatorach projektów, przesunięcia środków w ramach budżetu oraz dokumentów księgowych dotyczących wynagrodzenia specjalisty ds. doradztwa i animacji. Wyjaśnienia zostały złożone odpowiednio: 24 lutego 2022 r. i 9 marca 2023 r., a akceptacja sprawozdań ze strony NIW nastąpiła: 22 marca 2022 r. i 21 marca 2023 r. (akta kontroli str. 659-688)

[4] Zadanie „Pomoc dla nowych NGO”: sprawozdanie częściowe za 2022 rok – terminowo, tj. 30 stycznia 2023 r. Po złożeniu przez Fundację wyjaśnień dotyczących wydatków poniesionych w ramach organizacji szkolenia, NIW zatwierdziła sprawozdanie 24 marca 2023 r. W sprawozdaniu nie opisano przesunięć w budżecie dokonanych na etapie realizacji projektu, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. (akta kontroli str. 988-1001)

Sprawozdania zostały sporządzone według wzorów określonych w umowie o dopłatę. Wskazano w nich m.in.: 1/ szczegółowy opis wykonania poszczególnych zadań; 2/ informacje

⁴⁰ <https://niw.gov.pl/dla-beneficjentow/wytyczne-promocji-projektow-dla-umow-podpisanych-do-24-11-2021-rl>.

⁴¹ Wzrost aktywności obywatelskiej, społecznej integracji oraz zaufania do instytucji demokratycznych wśród minimum 50% grup nieformalnych (w tym samopomocowych) oraz młodych organizacji które zrealizowały swoje pomysły.

o realizacji zaplanowanych wartości wskaźników rezultatu; 3/ wydatkowanie dotacji w ramach zaplanowanych zadań. (akta kontroli str. 106-127, 349-372, 659-688, 988-1001)

12. Rzeczy Zakupione przez Fundację Beneficjenta ze środków pochodzących z dotacji były wykorzystywane do realizacji projektów i nie zostały zbyte.

(akta kontroli str. 1166-1193)

13. Otrzymane przez Fundację dotacje zostały wydatkowane zgodnie z harmonogramem i w wysokościach przewidzianych w zawartych z NIW umowach. I tak:

[1] Wydatki na realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji” w łącznej wysokości 699,9 tys. zł (z 700 tys. zł przyznanej dotacji) zostały poniesione w terminach określonych w § 9 ust. 1 umowy nr PROO1a/126/2019, tj. do 31 grudnia 2019 r. – 69,9 tys. zł, 31 grudnia 2020 r. – 490,9 tys. zł i 31 grudnia 2021 r. – 139,1 tys. zł (odpowiednio do działań realizowanych w latach 2019–2020).

W odniesieniu do poszczególnych wydatków określonych w umowie, wykorzystanie środków kształtowało się w sposób następujący: 1/ zakup samochodu osobowego; 2/ ubezpieczenie samochodu osobowego oraz inne opłaty; 3/ zakup nieruchomości; oraz 4/ koszt wyposażenia nowego lokalu – realizacja po 100%, 5/ zakup sprzętu multimedialnego z oprogramowaniem oraz kosztami przesyłki – realizacja 99,8%.

(akta kontroli str. 19-22, 80-82, 87, 90-91, 111, 117, 126-130)

[2] Zgodnie z § 10 ust. 1 umowy nr PROO4/15/2020, wydatki w ramach zadania „Rozwój think-tanku” poniesiono: do 31 grudnia 2020 r. – 95,1 tys. zł i 31 grudnia 2021 r. – 204,3 tys. zł (odpowiednio do terminów realizacji poszczególnych działań w latach 2020–2021). Łączna kwota wydatków wyniosła 299,4 tys. zł (z 299,8 tys. zł przyznanych środków).

Wykorzystanie środków w odniesieniu do poszczególnych wydatków określonych w umowie wyniosło: 1/ wynagrodzenie koordynatora projektu; 2/ wynagrodzenie zastępcy Koordynatora; 3/ wynagrodzenie grafika; 4/ usługi księgowe lub koszt biura rachunkowego; 5/ obsługa techniczna strony internetowej; 6/ koszt zakupu tablic multimedialnych lub ekranów do rzutnika; 7/ koszt wynajmu sal na wydarzenia; 8/ koszt wydruku periodyków; 9/ koszt wydania raportu; 10/ koszt wynagrodzenia stażystów – realizacja po 100%; 11/ koszty promocji; 12/ koszt honorariów za przygotowanie publikacji do periodyków – realizacja po 99,5%; 13/ koszt zakupu materiałów biurowych oraz znaczków pocztowych – realizacja w 100,3%.

(akta kontroli str. 19-22, 326-329, 334, 337, 355-356, 363-364, 369-371)

[3] W ramach realizacji zadania „Podlaskie Lokalnie” Instytut wykorzystał 1.562,3 tys. zł (z 1.961,7 tys. zł przyznanej i przekazanej Instytutowi dotacji⁴²), w tym: 664,1 tys. zł do 31 grudnia 2021 r., 645,2 tys. zł do 31 grudnia 2022 r. i 253 tys. zł do 30 czerwca 2023 r., tj. w terminach wskazanych w § 10 ust. 1 Umowy nr 20III/2021 z 9 września 2021 r.

Wykorzystanie środków do 30 czerwca 2023 r. w odniesieniu do poszczególnych wydatków określonych w umowie wyniosło: 1/ mikrodotacje (w tym m.in.: alokacja środków na mikrodotacje, wynagrodzenie ekspertów oceniających wnioski) – realizacja 77,9%; 2/ działania edukacyjne – realizacja 87,6%; 3/ działania animacyjne – realizacja 84%; 4/ informacja i promocja (w tym m.in.: wynagrodzenie specjalisty ds. promocji i komunikacji, koszt przygotowania i wydruku materiałów promocyjnych, koszt obsługi gali konkursowej, koszt wykonania spotu promocyjnego) – realizacja 80,8%; 5/ ewaluacja – realizacja 79,1%; 6/ koordynacja i zarządzanie projektem – realizacja 71,5%; 7/ rozwój instytucjonalny – realizacja 108,3%; 8/ koszty administracyjne (w tym m.in.: wynagrodzenie koordynatora projektu, koszt obsługi rachunkowej/księgowości, wynagrodzenie pracownika biurowo-administracyjnego) – realizacja 80,6%.

Udział kwoty wydatkowanej na realizację inicjatyw grup nieformalnych oraz mikrodotacje w stosunku do kwoty faktycznie poniesionej na realizację wszystkich działań wyniósł 70,1%, a udział kosztów rozwoju instytucjonalnego i kosztów administracyjnych w stosunku do faktycznie wydatkowanej dotacji – 13,5%, co było zgodne z limitami

⁴² Zadanie realizowane wspólnie ze Spółdzielnią Socjalną "Active Go" w Białymstoku. Łączna kwota dofinansowania wyniosła 2.294 tys. zł, zakończenie realizacji projektu zaplanowano na 31 grudnia 2023 r.

określonymi w § 5 ust. 2 i 3 Umowy nr 20/III/2021 z 9 września 2021 r., wynoszącymi odpowiednio: nie mniej niż 60% i nie więcej niż 45%.

(akta kontroli str. 19-22, 605-611, 619, 623, 667-669, 681-682, 705)

- [4] Z dotacji w wysokości 210,4 tys. zł (z ogólnej kwoty dofinansowania 323,4 tys. zł) otrzymanej w latach 2022–2023⁴³ na realizację zadania „Pomoc dla nowych NGO” Fundacja wydatkowała 112,9 tys. zł, w tym: 75 tys. do 31 grudnia 2022 r. i 37,9 tys. zł do 30 czerwca 2023 r., tj. w terminach określonych w § 10 ust. 1 Umowy nr 263/III/2022 z 12 sierpnia 2022 r.

Wykorzystanie środków do 30 czerwca 2023 r. w odniesieniu do poszczególnych wydatków określonych w umowie wyniosło: 1/ promocja i rekrutacja do projektu (w tym: projekt i zakup roll upów i tabliczek informacyjnych, projekt i obsługa zakładki strony internetowej) – realizacja 156,4%; 2/ Centrum Doradcze dla NGO (w tym: koszty wynagrodzenia specjalistów ds. prawnych, finansowych i projektowych oraz stażysty/stażystów) – realizacja 47,1%; 3/ organizacja szkolenia dla NGO – realizacja 224,8%; 4/ koszty administracyjne (w tym: koszty pracy koordynatora projektu, obsługi księgowej oraz materiałów biurowych) – realizacja 22,7%; 5/ rozwój instytucjonalny (koszt wyposażenia siedziby w meble i sprzęt) – realizacja 24,6%. Wyjazdy edukacyjno-planistyczne dla NGO, przeprowadzenie Kongresu Organizacji oraz ewaluację zaplanowano do realizacji w latach 2023–2024.

(akta kontroli str. 19-22, 964-972, 976, 979, 988-996, 1004-1007)

Na podstawie badania 80 (z 1.110) wydatków⁴⁴ poniesionych w objętych szczegółową analizą czterech projektach ustalono, że realizowały one zakładane cele oraz spełniały warunki kwalifikowalności określone w regulaminach poszczególnych konkursów, tj. były: 1/ niezbędne dla realizacji projektów; 2/ racjonalne i efektywne, 3/ zostały faktycznie poniesione w okresie wskazanym w umowach, 4/ udokumentowane, 5/ zostały przewidziane w budżetach projektów; 6/ zgodne z odrębnymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Analiza ww. wydatków wykazała, że dowody księgowe dotyczyły zakupów towarów i usług zaplanowanych w projektach i udzielania mikrodotacji oraz zostały opłacone zgodnie z potwierdzeniami wykonania przelewów. W 80 (z 81) przypadkach dokumenty finansowe zostały oznaczone w sposób umożliwiający ich przypisanie określonym pozycjom w budżecie zadania oraz eliminujący możliwość rozliczania danego wydatku w ramach innego projektu. Opisy dowodów księgowych zawierały m.in.: 1/ nazwę PROO / NOWEFIO; 2/ nr umowy o realizację zadania / numer umowy o udzielenie mikrograntu; 3/ wskazanie odpowiedniej pozycji budżetowej, której dotyczył dowód; 4/ kwotę dowodu, w tym wskazanie wartości wydatków finansowanych z PROO / NOWEFIO; 5/ potwierdzenie, że dokument został sprawdzony pod względem formalnym, merytorycznym i rachunkowym. Jeden dokument (z 80) został błędnie opisany, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. (akta kontroli str. 133-136, 377-380, 706-708, 1008-1010)

Fundacja nie posiadała dokumentacji z szacowania planowanych do poniesienia wydatków. Prezes w złożonych wyjaśnieniach wskazał na brak obowiązku lub polecenia takiej praktyki przez NIW. Metodologia oszacowania wysokości wydatków przewidzianych na realizację poszczególnych działań w projektach została zawarta we wnioskach o realizację zadania. Zakładano m.in.:

- W zadaniu „Rozwój instytucjonalny Fundacji”: 1/ zakup samochodu osobowego – na podstawie analizy rynku aut używanych (z uwzględnieniem kryteriów takich jak: rok produkcji, przebieg, pojemność silnika, liczba miejsc, pojemność bagażnika, rodzaj napędu); 2/ zakup sprzętu multimedialnego i oprogramowania – w oparciu o analizę cen rynkowych na aukcjach internetowych i zapytania ofertowe; 3/ zakup nieruchomości – na bazie analizy cen rynkowych lokali biurowych i handlowo-usługowych (kryteria wyboru: lokalizacja stan wykończenia, powierzchnia użytkowa); 4/ zagospodarowanie powierzchni

⁴³ Ostatnia transza dotacji w wysokości 113 tys. zł jest przewidziana do wypłaty w 2024 roku, termin zakończenia realizacji zadania zaplanowano na 31 października 2024 r.

⁴⁴ W tym: 1/ wszystkie 36 wydatki poniesione na realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”; 2/ 12 (z 308) najwyższych kwotowo wydatków w ramach zadania „Rozwój think-tanku”; 3/ 21 (z 684) największych wydatków poniesionych na realizację zadania „Podlaskie Lokalnie”; 4/ 11 (z 82) największych wydatków dokonanych w trakcie wykonania zadania „Pomoc dla nowych NGO”.

- nieruchomości – wykorzystano analizę stawek rynkowych dostępnych na stronach internetowych,
- w zadaniu „Rozwój think-tanku”: 1/ wynagrodzenie koordynatora i zastępcy koordynatora – oszacowano z uwzględnieniem stawki minimalnego wynagrodzenia; 2/ wynagrodzenie grafika; obsługa techniczna strony internetowej; koszt wydruku periodyków – oparte o najkorzystniejsze stawki zaproponowane w odpowiedzi na rozesłane zapytania ofertowe; 3/ usługi księgowe / koszt biura rachunkowego – na podstawie analizy cen rynkowych; 4/ koszt zakupu tablic multimedialnych lub ekranów do rzutnika – na bazie analizy rynkowej ogłoszeń internetowych; 5/ koszt wynajmu sal na wydarzenia – w oparciu o analizę cen rynkowych kosztu udostępnienia sal konferencyjnych w Białymstoku,
 - w zadaniu „Podlaskie Lokalnie”: 1/ koszty obsługi technicznej strony internetowej i obsługi technicznej generatora wniosków, nagrania spotu promocyjnego, wynagrodzenie specjalisty ds. ochrony danych osobowych – na podstawie zapytań ofertowych; 2/ koszt podróży służbowych – uśredniony miesięczny koszt na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej⁴⁵; 3/ koszty spotów radiowych i artykułów sponsorowanych, wydruku materiałów promocyjnych – w oparciu o analizę cen rynkowych,
 - w zadaniu „Pomoc dla nowych NGO”: 1/ promocja i rekrutacja do projektu (roll-upy, tabliczki informacyjne, projekt i obsługa strony internetowej) – na podstawie analizy cenników drukarni internetowych, rozeznania rynku oraz zapytań ofertowych; 2/ wynagrodzenie specjalistów ds. prawnych, finansowych i projektowych oraz koordynatora projektu – oszacowane na podstawie innych zadań realizowanych przez Instytut; 3/ organizacja szkolenia w siedzibie Fundacji – w oparciu o rozeznanie rynku i doświadczenia Instytutu w tym zakresie; 4/ organizacja wyjazdów – na bazie rozeznania rynku; 5/ przeprowadzenie Kongresu Organizacji – wykorzystano wyniki rozeznania rynku i doświadczenie Fundacji; 6/ obsługa księgowa – na podstawie zapytań ofertowych oraz doświadczeń z realizowanych przez Fundację projektów.
- (akta kontroli str. 82-83, 326-328, 612, 970-971, 1125-1128)

14. W realizacji czterech badanych projektów nie wystąpiły opóźnienia, zadania zostały wykonane w terminach wskazanych w poszczególnych umowach o udzielenie dotacji, tj.:

- [1] Zadanie „Rozwój instytucjonalny Fundacji” – rozpoczęcie i zakończenie projektu odpowiednio: 1 września 2019 r. i 31 grudnia 2021 r.
- [2] Zadanie „Rozwój think-tanku” – projekt rozpoczęto 1 lipca 2020 r., a zakończono – 31 grudnia 2021 r.
- [3] Zadanie „Podlaskie Lokalnie” – działania projektowe zapoczątkowano 1 czerwca 2021 r., do zakończenia kontroli NIK realizacja zadania była kontynuowana, planowany termin ukończenia – 31 grudnia 2023 r.
- [4] Zadanie „Pomoc dla nowych NGO” – projekt rozpoczęto 1 czerwca 2022 r., zakończenie projektu zaplanowano na 31 października 2024 r.

Fundacja nie zgłaszała konieczności zmiany terminów realizacji poszczególnych projektów.
(akta kontroli str. 19-22, 86, 107-127, 333, 351-371, 975-976, 617, 660-670-674-684, 988-996)

15. W wyniku realizacji czterech analizowanych projektów Fundacja osiągnęła następujące cele:

- [1] W zadaniu „Rozwój instytucjonalny Fundacji” zaplanowano dziewięć wskaźników rezultatu, których realizacja na zakończenie projektu, tj. 31 grudnia 2021 r. kształtowała się na następującym poziomie: 1/ liczba zorganizowanych spotkań z mieszkańcami województwa podlaskiego – osiągnięta wartość wskaźnika: 17; 2/ liczba zakupionych samochodów osobowych – osiągnięta wartość wskaźnika: 1; 3/ liczba zakupionych zestawów multimedialnych – osiągnięta wartość wskaźnika: 1; 4/ liczba zagospodarowanych m² pow. użytkowej na rzecz fundacji – osiągnięta wartość wskaźnika: 153,96; 5/ liczba wyposażonych biur fundacji – osiągnięta wartość wskaźnika: 1; 6/ liczba zaangażowanych

⁴⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 167, ze zm.

wolontariuszy w ramach projektu – osiągnięta wartość wskaźnika: 3; 7/ liczba zorganizowanych wydarzeń o charakterze otwartym – osiągnięta wartość wskaźnika: 12; 8/ liczba zamieszczonych tablic informacyjnych w lokalu – osiągnięta wartość wskaźnika: 1; 9/ liczba zewnętrznych podmiotów korzystających z lokalu – osiągnięta wartość wskaźnika: 5. Wykazano realizację wszystkich wskaźników na poziomie 100%. W przypadku wskaźnika: liczba wyposażonych biur fundacji, jego pomiar został dokonany niezgodnie z założeniami wskazanymi we wniosku o udzielenie dotacji, co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 19-22, 125-126)

W 17 spotkaniach z mieszkańcami województwa podlaskiego wzięło udział łącznie 96 osób. W trakcie spotkań zapoznano uczestników z ideą Fundacji i jej bieżącą aktywnością w związku z realizacją projektu oraz poinformowano o otrzymaniu dofinansowania ze środków PROO.

(akta kontroli str. 137-159)

Zakup nieruchomości był przewidziany we wniosku o udzielenie dotacji. Uzasadniając potrzebę jej nabycia Fundacja wskazała dotychczasową konieczność wynajmu biura, co powodowało kilka zmian lokalizacji; w momencie składania wniosku siedziba Instytutu znajdowała się w pomieszczeniu użyczonym nieodpłatnie przez członka Rady Fundacji, co nie pozwalało na organizację wydarzeń i prowadzenie większych działań, np. szkoleń i powodowało konieczność odpłatnego korzystania z przestrzeni należącej do zewnętrznych podmiotów. Nieruchomość nabyto na współwłasność wspólnie z Fundacją W Dobrym Tonie⁴⁶ za kwotę 1.000 tys. zł, z czego Instytut zapłacił 600 tys. zł. za udział 3/5 części nieruchomości. Po zawarciu transakcji kupna-sprzedaży dokonano podziału budynku na odrębne lokale zakończonym znieśieniem współwłasności⁴⁷. Fundacja jest obecnie samodzielny właściciel lokalu usytuowanego na parterze budynku⁴⁸ z pomieszczeniami przynależnymi⁴⁹ o łącznej powierzchni 153,96 m², z którego własnością związany jest udział wynoszący 15396/26311 części we własności nieruchomości o powierzchni 0,0786 ha oraz taki sam udział w częściach wspólnych budynku. Przeprowadzone w dniu 7 lipca 2023 r. oględziny oraz dokumentacja fotograficzna z przeprowadzonego remontu potwierdziły, że po zagospodarowaniu nieruchomości Fundacja dysponuje m.in. pomieszczeniami biurowymi oraz salą konferencyjną z zapleczem. Zakupiona i wyremontowana nieruchomość oraz zakupiony sprzęt są wykorzystywane do prowadzenia bieżącej działalności Fundacji. W ramach wykonania zadania, w 2021 roku Fundacja użyczyła bezpłatnie część szkoleniową budynku pięciu podmiotom zewnętrznym⁵⁰ na realizację ich działalności statutowej / działalności pożytku publicznego. Prezes wyjaśnił, że nieruchomość ani jakkolwiek jej część nie były oraz nie są podnajmowane przez Instytut innym podmiotom, jak i nie służyły oraz nie służą celom mieszkaniowym.

(akta kontroli str. 71, 74, 81-82, 134, 161-175, 187-262, 1125-1128, 1166, 1172-1175)

- [2] Realizacja zadania „Rozwój think-tanku” przyczyniła się do osiągnięcia na koniec realizacji projektu (31 grudnia 2021 r.) wszystkich siedmiu zaplanowanych rezultatów, tj.: 1/ liczba wydanych periodyków (kwartalników) – osiągnięta wartość wskaźnika: 6; 2/ liczba zorganizowanych spotkań otwartych – osiągnięta wartość wskaźnika: 18; 3/ wzrost kompetencji i postaw proobywatelskich u 80% stażystów – osiągnięta wartość wskaźnika: 5; 4/ liczba zorganizowanych konkursów na najciekawszy tekst analityczny – osiągnięta wartość wskaźnika: 1; 5/ liczba zorganizowanych spotkań promocyjnych – osiągnięta wartość wskaźnika: 15; 6/ wzrost potencjału kadrowego wnioskodawcy – osiągnięta wartość wskaźnika: 2; 7/ Raport analityczny – osiągnięta wartość wskaźnika: 1. Fundacja wykazała realizację wszystkich wskaźników na poziomie 100%.

(akta kontroli str. 19-22, 369-371)

⁴⁶ Akt notarialny Rep. A nr 3661/2020.

⁴⁷ Akt notarialny Rep. A nr 6417/2021.

⁴⁸ O powierzchni 82,29 m².

⁴⁹ Pomieszczenie gospodarcze, piwnice, garaż o łącznej powierzchni 71,67 m².

⁵⁰ Były to: Fundacja Vexilla Regis, Fundacja w Dobrym Tonie, Stowarzyszenie Wita, Fundacja Wita et Familia oraz Stowarzyszenie Dobry Moment.

Sześć numerów kwartalnika „Myśl Suwerenna. Przegląd Spraw Publicznych”⁵¹ zostało wydanych w łącznej liczbie 1.910 egzemplarzy, znalazły się w nich 124 artykuły. Każdy z numerów miał swój temat przewodni⁵². Prezes wyjaśnił, że kwartalnik był rozprowadzany podczas spotkań otwartych Fundacji, do bibliotek w ramach ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych⁵³, podczas wydarzeń, w których Instytut brał udział jako podmiot zewnętrzny oraz autorom tekstów. Na stronie internetowej Fundacji⁵⁴ kwartalnik jest dostępny w formie on-line. Umowy o dzieło (110 umów) dotyczące napisania artykułu wraz z przeniesieniem praw autorskich majątkowych oraz publikacji artykułu na łączną kwotę 65,7 tys. zł⁵⁵ podpisano z 53 autorami⁵⁶.

Raport analityczny „Instytut Pamięci Narodowej. Stworzyć polskie Jad Waszem” wydano w wersji papierowej w 400 egzemplarzach, jest on dostępny również na stronie internetowej Instytutu⁵⁷. Autor raportu dokonał jego opracowania bez wynagrodzenia, koszty związane z wydaniem publikacji obejmowały skład i druk.

(akta kontroli str. 369-371, 381-393, 402-416, 1126-1129, 1143-1145, 1210-1211)

Z 18 spotkań otwartych dwa miały charakter stacjonarny, a pozostałe 16 – ze względu na panujące obostrzenia sanitarne w związku z pandemią COVID-19 – odbyły się w formie transmisji online na żywo. Nagrania spotkań umieszczono na platformie internetowej⁵⁸ oraz w mediach społecznościowych⁵⁹. Spotkania promocyjne (15) w formie prelekcji połączonych z dyskusją, z uwagi na wprowadzone obostrzenia sanitarne miały ograniczoną liczbę uczestników.

(akta kontroli str. 417-424, 1212-1213)

W ankietach ewaluacyjnych pre-post pięciu stażystów uczestniczących w projekcie wykazało wzrost swoich kompetencji w zakresie funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz wzrost motywacji do działalności społecznej.

(akta kontroli str. 1227-1236)

W ramach konkursu na tekst analityczny do kwartalnika wpłynęły trzy prace, wszystkie zostały opublikowane w kwartalniku.

(akta kontroli str. 425-433)

- [3] Zadanie „Podlaskie Lokalnie” Fundacja realizowała wspólnie z drugim operatorem projektu⁶⁰. Na podstawie umowy między oferentami⁶¹ Instytut był odpowiedzialny za: 1/ promocję projektu; 2/ upowszechnienie rezultatów projektu; 3/ zarządzanie projektem; 4/ prowadzenie działań animacyjnych, doradczych i ewaluacyjnych, w tym monitoringu; 5/ ogłaszanie konkursów na wsparcie inicjatyw lokalnych oraz rozwój instytucjonalny młodych NGO, w tym zawieranie umów z oferentami i zapewnienie obsługi technicznej generatora wniosków aplikacyjnych.

(akta kontroli str. 434-437)

Grupą docelową projektu były młode organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, dla których zaplanowano udzielanie mikrodotacji oraz skierowane do nich działania animacyjne i edukacyjne.

(akta kontroli str. 569-570)

W zadaniu zaplanowano siedem rezultatów, których realizacja na zakończenie drugiego roku trwania projektu, tj. 31 grudnia 2022 r., kształtowała się na następującym poziomie: 1/ liczba udzielonych w ramach projektu mikrograntów – osiągnięta wartość wskaźnika: 172 – zrealizowano w 71,4%; 2/ wzrost o minimum 25% zdolności do działania i własnego rozwoju wśród minimum 60 młodych organizacji z terenu województwa podlaskiego, które

⁵¹ Postanowieniem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 30 września 2020 r., sygn. akt I Ns Rej Pr 19/20, tytuł wpisano do rejestru dzienników i czasopism pod numerem Rej PR 820.

⁵² Tematami przewodnimi były: decentralizacja, Międzymorze, neosarmatyzm, demografia, miasto, suwerenność ekonomiczna.

⁵³ Dz.U. z 2018 r. poz. 545.

⁵⁴ <https://myslsuwerenna.pl/czasopismo/>, <https://myslsuwerenna.pl/raporty/>.

⁵⁵ Stawka za napisanie artykułu wynosiła: 550 zł (w 107 przypadkach), 500 zł, 800 zł i 2.750 zł (po jednym).

⁵⁶ Prezes wyjaśnił, że po zakończeniu finansowania w ramach zadania „Rozwój think-tanku” wydawanie kwartalnika odbywa się ze środków otrzymanych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programów „Czasopisma 2022” i „Czasopisma 2023”.

⁵⁷ <https://myslsuwerenna.pl/raporty/>.

⁵⁸ <https://www.youtube.com/@InstytutSuwerennej/videos>.

⁵⁹ Np.: <https://www.facebook.com/events/1342619899529182/>.

⁶⁰ Spółdzielnia Socjalna „Active Go” w Białymstoku.

⁶¹ Umowa o realizację zadania publicznego tytuł: *Podlaskie Lokalnie NOWEFIO 2021-23* w ramach Priorytetu 1: Małe Inicjatywy, działania nr 16: działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, zawarta 1 czerwca 2021 r.

uzyskały dofinansowanie w formie mikrodotacji w ramach ścieżki "Rozwój Instytucjonalny Młodych NGO" – osiągnięta wartość wskaźnika: 53 – zrealizowano w 88,3%; 3/ liczba mikrodotacji udzielonych dla młodych organizacji w ramach ścieżki "Rozwój Instytucjonalny Młodych NGO" – osiągnięta wartość wskaźnika: 54 – zrealizowano w 66,7%; 4/ liczba mikrodotacji udzielonych dla grup nieformalnych (w tym samopomocowych) oraz młodych organizacji pozarządowych w ramach ścieżki "Wsparcie Inicjatyw Lokalnych" – osiągnięta wartość wskaźnika: 118 – zrealizowano w 73,8%; 5/ liczba portali internetowych o charakterze edukacyjnym i upowszechniającym powstałych w ramach projektu i utrzymanych minimum 1 rok od zakończenia realizacji projektu – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 – zrealizowano w 100%; 6/ wzrost aktywności obywatelskiej, społecznej integracji oraz zaufania do instytucji demokratycznych wśród minimum 50% grup nieformalnych (w tym samopomocowych) oraz młodych organizacji które zrealizowały swoje pomysły - dotyczy liczby podmiotów, które otrzymały mikrodotację w ramach ścieżki "Wsparcie Inicjatyw Lokalnych" – osiągnięta wartość wskaźnika: 111 – zrealizowano w 138,8%; 7/ liczba osób zaangażowanych w realizację lokalnych inicjatyw w ramach projektu (wskaźnik założony z uwagi na korelację ze wskaźnikiem określonym w programie NOWEFIO) – osiągnięta wartość wskaźnika: 1.420 – zrealizowano w 202,9%. Ponadto osiągnięto następujące wskaźniki dotyczące liczby beneficjentów: 1/ beneficjenci indywidualni – osiągnięta wartość: 540 (77,1% zakładanego celu); 2/ liczba organizacji – osiągnięta wartość: 141 (174,1%). (akta kontroli str. 19-22, 674-676)

W budżecie projektu, na mikrodotacje przewidziano alokację 1.201 tys. zł, w tym: 460 tys. zł w 2021 roku (300 tys. zł w ścieżce Wsparcie Inicjatyw Lokalnych oraz 160 tys. zł w ścieżce Rozwój Instytucjonalny Młodych NGO), 370 tys. zł w 2022 roku (odpowiednio: 250 tys. zł i 120 tys. zł) oraz 371 tys. zł w 2023 roku (odpowiednio: 250 tys. zł i 121 tys. zł). Łączna kwota przeznaczona na wsparcie inicjatyw lokalnych wyniosła 800 tys. zł (66,5% planowanej alokacji), a na rozwój instytucjonalny młodych NGO – 401 tys. zł (33,5% planowanej alokacji). W obu ścieżkach maksymalna kwota dofinansowania projektów wynosiła 5 tys. zł, a minimalna – 2,5 tys. na wsparcie inicjatyw lokalnych oraz 3,5 tys. zł na rozwój instytucjonalny młodych NGO. Wnieście wkładu własnego nie było wymagane. W przypadku ścieżki Wsparcie Inicjatyw Lokalnych uprawnionymi do udziału w konkursach były młode organizacje pozarządowe⁶² oraz grupy nieformalne⁶³ występujące samodzielnie lub z Patronem, a w przypadku ścieżki Rozwój Instytucjonalny Młodych NGO – wyłącznie młode NGO. (akta kontroli str. 596-5987, 605-611)

Do 30 czerwca 2023 r. Fundacja ogłosiła siedem konkursów na udzielenie mikrodotacji, w tym: cztery na wsparcie inicjatyw lokalnych (dwa w 2022 roku i po jednym w 2021 i 2023 roku) oraz trzy na rozwój instytucjonalny młodych NGO (po jednym w latach 2021–2023)⁶⁴. Dofinansowanie uzyskało łącznie 227 wniosków na kwotę 1.089,5 zł, w tym: 145 na wsparcie inicjatyw lokalnych na kwotę 694,5 tys. zł (62 na kwotę 299,5 tys. zł w 2021 roku, 56 na kwotę 270 tys. zł w 2022 roku i 27 na kwotę 125 tys. zł w 2023 roku) oraz 82 na rozwój instytucjonalny młodych NGO na kwotę 395 tys. zł (odpowiednio: 33 – 160 tys. zł, 21 – 100 tys. zł i 28 – 135 tys. zł). Struktura wnioskodawców, którzy otrzymali mikrogranty, przedstawiała się w następujący sposób:

- 144 wnioski złożone przez młode organizacje pozarządowe, w tym: 62 na wsparcie inicjatyw lokalnych (31 w 2021 roku, 19 w 2022 roku i 12 w 2023 roku) i 82 na rozwój instytucjonalny (odpowiednio: 33, 21 i 28),
- 49 wniosków grup nieformalnych z Patronem na wsparcie inicjatyw lokalnych (16 w 2021 roku, 25 w 2022 roku i osiem w 2023 roku),

⁶² Organizacja pozarządowa lub podmiot wymieniony w art 3 ust. 3 z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), która posiada siedzibę na terenie województwa podlaskiego, została wpisana do KRS lub właściwego rejestru nie wcześniej niż 60 miesięcy od dnia złożenia wniosku o mikrodotację, a jej roczny przychód za poprzedni zakończony rok obrotowy funkcjonowania nie przekracza 30 tysięcy złotych.

⁶³ Grupę nieformalną mogły stanowić nie mniej niż trzy pełnoletnie osoby zamieszkujące na terenie województwa podlaskiego, wspólnie realizujące lub chcące realizować działania w sferze pożytku publicznego, a nieposiadające osobowości prawnej. Grupa taka mogła ubiegać się o wsparcie realizacji lokalnego przedsięwzięcia samodzielnie (bezpośrednio) lub wspólnie z inną organizacją pozarządową (tzw. Patronem).

⁶⁴ W 2023 roku zaplanowano ogłoszenie ostatniego naboru na wsparcie inicjatyw lokalnych.

- 34 wnioski złożone przez grupy nieformalne bez Patrona na wsparcie inicjatyw lokalnych (15 w 2021 roku, 12 w 2022 roku i siedem w 2023 roku).

Na listach rezerwowych oraz poniżej punktacji zapewniającej dofinansowanie znalazło się łącznie 405 wniosków, w tym: 319 w konkursach na wsparcie inicjatyw lokalnych (47 w 2021 roku, 96 i 75 w dwóch konkursach w 2022 roku i 101 w 2023 roku) oraz 86 w ramach ścieżki rozwój instytucjonalny młodych NGO (odpowiednio: 40, 27 i 19).

(akta kontroli str. 709-800)

Spośród 227 dofinansowanych wniosków: jeden wnioskodawca otrzymał mikrodotacje sześć razy, czterech – pięć razy, trzech – cztery razy, 12 – trzy razy, 18 – dwukrotnie. Analiza 28 projektów (złożonych przez siedmiu grantobiorców) na łączną kwotę dofinansowania 137,1 tys. zł, w tym: 20 na wsparcie inicjatyw lokalnych i ośmiu na rozwój instytucjonalny, wykazała, że:

- projekty na wsparcie inicjatyw dotyczyły m.in.: organizacji warsztatów tematycznych (np. dietetycznych, dziennikarsko-radiowych, plastyczno-artystycznych), imprez integracyjnych (w tym wyjazdów do kina, teatru), turniejów i zajęć sportowych / gamingowych, a projekty na rozwój instytucjonalny – zakupów, w szczególności komputerów oraz sprzętu fotograficznego i video,
- złożono 25 sprawozdań merytorycznych i finansowych oraz zestawień faktur z realizacji projektów; w przypadku trzech zadań, przeprowadzanych w 2023 roku, do czasu zakończenia kontroli NIK sprawozdania nie zostały złożone,
- łączna kwota zwrotu niewykorzystanych dotacji w sześciu (z 28) projektach wyniosła 0,3 tys. zł⁶⁵,
- Fundacja przeprowadziła 13 monitoringów projektów na wsparcie inicjatyw lokalnych,
- nie stwierdzono powiązań osobowych pomiędzy Fundacją a wnioskodawcami.

(akta kontroli str. 768-799, 801-804, 847)

Złożone wnioski oceniano według kryteriów formalnych, merytorycznych i strategicznych. Prezes wyjaśnił, że ekspertów oceniających wnioski wybierano kierując się znajomością przez nich specyfiki projektowej oraz posiadaniem wiedzy i zdolności do weryfikacji informacji z różnych dziedzin, które są potrzebne podczas oceny wniosków o bardzo różnej tematyce. *Większość ekspertów przynajmniej na jakimś etapie współtworzyła projekt Podlaskie Lokalnie. Dzięki temu poza posiadaniem przez nich bardzo dobrej znajomości projektu możliwe było branie pod uwagę doświadczenia już z etapu realizacji projektów.* Wyniki oceny merytorycznej były ostateczne, wnioskodawcom nie przysługiwało prawo odwołania się.

(akta kontroli str. 709-767, 1144-1147)

W przypadku realizacji działań przez młodą organizację pozarządową lub grupę nieformalną z Patronem, przekazanie środków przez Instytut następowało bezpośrednio na rachunek bankowy realizatora. Wydatki na realizację projektów grup nieformalnych bez Patrona były przez Fundację refundowane (w przypadku dokonania zapłaty za dany wydatek gotówką przez przedstawicieli realizatorów) lub opłacane przelewem (w przypadku faktur z odroczonym terminem płatności) po przedstawieniu prawidłowo wystawionych i opłaconych w sytuacji refundacji dokumentów finansowo-księgowych, które były w takim przypadku wystawiane na Instytut.

(akta kontroli str. 709-767)

We wniosku o udzielenie dotacji Fundacja wskazała, że obowiązkowym wizytem monitorującym zostanie poddanych 50% realizowanych projektów dofinansowanych w ścieżce Wsparcie Inicjatyw Lokalnych. Ponadto w regulaminach konkursów opisano sposób przeprowadzania u realizatorów monitoringu merytorycznego (m.in. osobista obserwacja realizowanych działań, rozmowy służące sprawdzeniu postępów, wymiana informacji, monitoring merytoryczny mógł być przeprowadzony drogą elektroniczną lub telefoniczną) oraz finansowego (weryfikacja poprawności wydatkowania dotacji, w tym sprawdzenie, na ile poniesione koszty są adekwatne do zrealizowanych działań, oraz czy dokumenty są odpowiednio opisane, zadekretowane i zawierają oznaczenie źródeł finansowania). W przypadku odmowy poddania się kontroli, Fundacja, zgodnie z zapisami

⁶⁵ Od 1 gr do 159 zł.

umów o dotację, mogła rozwiązać umowę i żądać zwrotu dofinansowania w całości lub w części. Do 30 czerwca 2023 r. przeprowadzono 72 monitoringi projektów na wsparcie inicjatyw lokalnych, w tym: po 31 w latach 2021–2022 (w 2022 roku w dwóch przeprowadzonych konkursach odpowiednio: 18 i 13) oraz 10 w 2023 roku.

Odnośnie projektów dofinansowanych mikrodotacjami w ścieżce Rozwój Instytucjonalny Młodych NGO Prezes wyjaśnił: *Monitoring stanowi procedurę, która jest przewidziana tylko dla ścieżki Wsparcie Inicjatyw Lokalnych. Niemniej przedstawiciele Operatora w przypadku każdego sprawozdania ze ścieżki Rozwój Instytucjonalny Młodych NGO, po sprawdzeniu jego zgodności liczbowej, wymagają mailowego dostarczenia wybranego przez siebie dokumentu finansowego oraz dokumentów potwierdzających osiągnięcie wybranego przez siebie rezultatu. Dopiero po przestaniu do wglądu i zaakceptowaniu tych dokumentów sprawozdanie może zostać zaakceptowane.*

(akta kontroli str. 602, 709-767, 800, 814, 829-832, 1158-1161)

Po zakończeniu działań realizatorzy byli zobowiązani do złożenia sprawozdania merytorycznego i finansowego oraz wypełnienia ankiety ewaluacyjnej, a także dokonania zwrotu niewydatkowanej kwoty dotacji. W kwestii sposobu weryfikacji przez Instytut sprawozdań finansowych i zestawień faktur z realizacji umów w ścieżce Wsparcie Inicjatyw Lokalnych Prezes wyjaśnił, że: *przedstawiciele Operatorów weryfikowali liczbową zgodność sprawozdań finansowych oraz zestawień faktur. Poza tym w przypadku sprawozdań grup nieformalnych bez Patrona weryfikowano poprawność całości dokumentacji finansowej i jej zgodności ze sprawozdaniem. Natomiast w przypadku młodych organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych z Patronem wymagano mailowego dostarczenia wybranego dokumentu finansowego. W przypadku grup nieformalnych z Patronem oraz młodych organizacji pozarządowych, które poddawane były monitoringowi, weryfikowano całość wytworzonej dokumentacji finansowej.*

Trwałość projektów oraz okres przechowywania dokumentów przez realizatorów wynosiły pięć lat.

Zwroty niewydatkowanych dotacji wyniosły łącznie 15,9 tys. zł do 30 czerwca 2023 r., w tym: 10,1 tys. zł z mikrograntów na wsparcie inicjatyw lokalnych (4,5 tys. zł w 2021 roku i 5,6 tys. zł w 2022 roku) oraz 5,8 tys. zł z mikrodotacji na rozwój instytucjonalny (odpowiednio: 0,8 tys. zł i 5 tys. zł).

(akta kontroli str. 602, 709-767, 800, 814, 833-845, 1158-1161)

Dwa (z 227) dofinansowane projekty⁶⁶ na łączną kwotę 9,5 tys. zł nie zostały przez grantobiorcę zrealizowane. Niewykorzystane dofinansowanie Fundacja zwróciła do NIW 16 stycznia 2023 r. ze środków własnych. Po bezskutecznych próbach kontaktu z realizatorem Instytut rozwiązał umowy o udzielenie dotacji i wezwał do ich zwrotu⁶⁷.

(akta kontroli str. 696-704)

W ramach działań edukacyjnych Fundacja zorganizowała 13 szkoleń (cztery w 2021 roku, sześć w 2022 roku i trzy w 2023 roku – do 30 czerwca) dotyczących składania wniosków o dotację i rozliczania projektów oraz przygotowała Poradnik Realizatora omawiający przebieg realizacji oraz sprawozdawczości z projektu, dostępny na stronie internetowej Instytutu.

(akta kontroli str. 664, 678, 875-879, 882-884, 1225-1226)

Działania animacyjne, informacyjne i promocyjne były realizowane poprzez: 1/ spotkania informacyjne w powiatach (cztery w 2021 roku, osiem w 2022 roku i trzy w 2023 roku – do 6 czerwca); 2/ prowadzenie: strony internetowej projektu⁶⁸, profilu na portalu społecznościowym⁶⁹, kanału YouTube⁷⁰; 3/ emisję serii spotów o naborze w Radiu

⁶⁶ Umowy dotacji: 1/ nr RI1/022/22 z 8 sierpnia 2022 r. na realizację projektu pn. „Przyjaciele dzieci i młodzieży Powiatu Sokólskiego” na kwotę dofinansowania w wysokości 4,5 tys. zł, 2/ nr IL2/097/22 z 18 października 2022 r. na realizację projektu pn. „Październikowe, matematyczne poranki tabliczkowe” na kwotę dofinansowania w wysokości 5 tys. zł, zawarte ze Stowarzyszeniem Dzieci i Młodzieży Powiatu Sokólskiego.

⁶⁷ Wezwania do zwrotu dotacji i oświadczenia o rozwiązaniu umów z 28 lutego 2023 r.

⁶⁸ <https://podlaskielokalnie.pl/#PL>.

⁶⁹ <https://www.facebook.com/PodlaskieLokalnieMikrogranty>.

⁷⁰ <https://www.youtube.com/@podlaskielokalnie4346>.

Białystok w 2021 roku; 4/ organizację konkursów na najlepszą inicjatywę lokalną i dwóch gali w latach 2021–2022. (akta kontroli str. 848-873, 880-881, 1213-1219)

W ramach ewaluacji prowadzono monitoring realizacji projektów oraz opracowano ankiety ex-ante i mid-term. (akta kontroli str. 885-902)

- [4] Głównym celem zadania „Pomoc dla nowych NGO” było zwiększenie potencjału podmiotów NGO⁷¹ oraz nabycie wiedzy i kompetencji przez ich przedstawicieli. Projekt był skierowany do osób prawnych działających w formie prawnej (fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, spółki kapitałowe non profit, koła gospodyń wiejskich), stowarzyszeń zwykłych i osób fizycznych planujących założyć podmiot w jednej z ww. form prawnych.

W zadaniu zaplanowano 11 rezultatów, których realizacja na zakończenie pierwszego roku trwania projektu, tj. 31 grudnia 2022 r., kształtowała się na następującym poziomie: 1/ liczba wolontariuszy zaangażowanych przy realizacji – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 – zrealizowano w 33,3%; 2/ Liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem w projekcie – osiągnięta wartość wskaźnika: 4 – zrealizowano w 10%; 3/ liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych objętych wsparciem w projekcie – osiągnięta wartość wskaźnika: 6 – zrealizowano w 7,5%; 4/ liczba miesięcy funkcjonowania Centrum Doradztwa dla NGO – osiągnięta wartość wskaźnika: 6 – zrealizowano w 24%; 5/ liczba specjalistycznych porad udzielonych dla NGO przez specjalistów pracujących w Centrum Doradztwa dla NGO – osiągnięta wartość wskaźnika: 27 – zrealizowano w 13,5%; 6/ liczba szkoleń dla Organizacji Pozarządowych zorganizowanych w toku realizacji projektu – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 – zrealizowano w 100%; 7/ liczba uczestników/czek projektu którzy poprzez działalność Centrum Doradztwa dla NGO podnieśli swoją wiedzę/kompetencje – osiągnięta wartość wskaźnika: 10 – zrealizowano w 17,6%; 8/ liczba nowych organizacji pozarządowych powołanych w toku realizacji projektu dzięki działalności Centrum Doradztwa dla NGO – osiągnięta wartość wskaźnika: 1 – zrealizowano w 20%. Działania służące osiągnięciu pozostałych trzech (z 11) rezultatów, tj.: 1/ liczba sformalizowanych porozumień organizacji (związków, federacji, konfederacji), które powstały w ramach bądź na skutek realizacji zadania; 2/ liczba wyjazdów edukacyjno-planistycznych dla NGO zorganizowanych w toku realizacji projektu; 3/ liczba Kongresów dla Organizacji Pozarządowych zorganizowanych w toku realizacji projektu; zaplanowano w latach 2023–2024.

Odnosnie dotychczas osiągniętych rezultatów Prezes wyjaśnił, że niska liczba beneficjentów wynikała przede wszystkim z niewykorzystanych w pełni możliwości promowania projektu w stosunku do przedstawicieli istniejących NGO. W jego opinii przyczyną takiego stanu rzeczy były opóźnienia przy powstawaniu materiałów promocyjnych, których brak utrudniał wykazanie wiarygodności Instytutu umożliwiającej zachęcenie przedstawicieli NGO do uczestnictwa w działalności Centrum. Ponadto Prezes wskazał, że początkowy okres działalności Centrum był poświęcony na systematyczne rozbudowywanie narzędzi internetowych umożliwiających zdalne zgłoszenie się do projektu czy też szkolenia (formularz zgłoszeniowy, formularz kontaktowy) i zdalną ocenę otrzymanej porady przez uczestników (ankieta przed i po porady).

(akta kontroli str. 19-22, 906, 988-989, 1143-1146)

Centrum doradcze zostało uruchomione w lipcu 2022 roku. Usługi prowadzone były stacjonarnie w siedzibie Fundacji oraz w formie zdalnej⁷² przez specjalistów ds. prawnych, finansowych i projektowych. Harmonogram dyżurów znajdował się na stronie internetowej Instytutu⁷³. W latach 2022–2023 (do 30 czerwca) roku udzielono 66 porad⁷⁴, w tym: 15 stacjonarnych (siedem w 2022 roku i osiem w 2023 roku) oraz 51 w formie zdalnej (odpowiednio: 20 i 31).

W wyniku porad udzielonych w ramach działalności Centrum Doradczego dla NGO, w 2022 roku ustanowiona została jedna fundacja⁷⁵ wpisana do Rejestru stowarzyszeń,

⁷¹ Non-government organization.

⁷² W formie wideokonferencji, drogą e-mail i telefoniczną.

⁷³ <https://instytutsuwerennej.pl/podlaskie-centrum-ngo/>.

⁷⁴ Specjalista ds. prawnych udzielił 48 porad, specjalista ds. finansowych – 15, a specjalista ds. projektowych – trzech.

⁷⁵ Fundacja Rekonstrukcji Historycznej Beskidu ustanowiona aktem notarialnym Rep. A nr 5279/2022.

innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej⁷⁶. (akta kontroli str. 1011-1067)

W szkoleniu dla przedstawicieli NGO, które odbyło się 3 grudnia 2022 r., wzięło udział 11 uczestników. Zakres szkolenia obejmował tematy: poprawnego sporządzania wniosków grantowych, legalnego prowadzenia zbiórki publicznej oraz efektywnego zarządzania zespołem. (akta kontroli str. 1068-1073)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Fundacja nieterminowo złożyła trzy (z ośmiu sprawozdań częściowych i końcowych) sprawozdania częściowe⁷⁷ z realizacji zadań. I tak:
 - sprawozdania częściowe za lata 2019–2020 dotyczące projektu „Rozwój instytucjonalny Fundacji” zostały złożone odpowiednio: 30 stycznia 2020 r. i 22 stycznia 2021 r., tj. 16 i osiem dni po terminie określonym w § 8 ust. 3 pkt 2 Umowy nr PROO1a/126/2019 z 8 listopada 2019 r. oraz w Podrozdziale 16.3 pkt 1 Regulaminu konkursu ogłoszonego w 2019 roku w ramach PROO, Priorytet 1a. Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego,
 - sprawozdanie częściowe za 2020 rok dotyczące realizacji działań w ramach projektu „Rozwój think-tanku” złożono po wezwaniu NIW⁷⁸ 21 stycznia 2021 r., tj. z siedmiodniowym przekroczeniem terminu wskazanego w § 9 ust. 3 pkt 2 Umowy nr PROO4/15/2020 z 30 lipca 2020 r. oraz w Podrozdziale 16.3 Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach PROO, Priorytet 4 Rozwój instytucjonalny think tanków obywatelskich Edycja 2020.

Jak wyjaśnił były Wiceprezes: We wskazanym okresie Fundacja była Realizatorem kilku projektów w tej samej Instytucji Zarządzającej (tj. NIW) dofinansowanych z różnych programów. Regulaminy poszczególnych programów dotacyjnych wskazywały inne terminy przesłania sprawozdań częściowych/końcowych – co do zasady wypadały w połowie lub na koniec stycznia kolejnego roku. Niedotrzymanie terminu przy niektórych projektach, zgodnie ze stanem mojej wiedzy i pamięci, miało charakter omyłkowy i po otrzymaniu z Instytucji Zarządzającej przypomnień o konieczności złożenia sprawozdań były one możliwie bezzwłocznie przesyłane do NIW, jednak nie później niż do końca stycznia, czyli w terminie, który był przez Instytucję Zarządzającą wskazywany jako brzegowy w najważniejszych programach dotacyjnych.

(akta kontroli str. 90, 106-118, 337, 349-357, 1133, 1137)

2. Podczas realizacji zadania „Podlaskie Lokalnie” Fundacja nie zgłosiła do NIW (i nie wystąpiła o zawarcie aneksów do umowy w tym zakresie) zwiększenia wydatków kategoriach budżetowych: I.B Rozwój instytucjonalny i II Koszty administracyjne o łączną kwotę 3.129,69 zł, w tym:
 - zwiększenia wydatków dokonanych w latach 2021–2022 w ramach kategorii budżetowej I.B Rozwój instytucjonalny w kwocie odpowiednio: 810,96 zł (z 22.343,33 zł do 23.154,29 zł) i 1.601,81 zł (z 6.634 zł do 8.235,81 zł); zgodnie z Częścią A, Rozdział IX pkt 6 ppkt 2 Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach NOWEFIO, Edycja 2021, do przestrzegania którego Instytut zobowiązał się na podstawie § 1 ust. 3 pkt 1 Umowy nr 20/III/2021 z 9 września 2021 r., łączna wartość kategorii nie może zostać zwiększona bez uprzedniej zgody NIW i sporządzenia aneksu do umowy,
 - zwiększenia wydatków dokonanych w latach 2021–2022 w ramach kategorii budżetowej II Koszty administracyjne poz. II.7 i II.5 Koszt materiałów biurowych oraz znaczków pocztowych w kwocie odpowiednio: 645 zł (z 300 zł do 945 zł) i 71,92 zł (z 2.000 zł do 2.071,92 zł), pomimo, że zgodnie z Częścią A, Rozdział IX pkt 6 ppkt 3 Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach NOWEFIO, Edycja 2021, do przestrzegania którego Instytut zobowiązał się na podstawie § 1 ust. 3 pkt 1 Umowy nr

⁷⁶ KRS: 0001018587.

⁷⁷ Fundacja zobowiązana była przedłożyć NIW sprawozdania częściowe z kolejnych lat realizacji zadania w terminie 14 dni od dnia zakończenia realizacji działań w danym roku kalendarzowym.

⁷⁸ NIW w wezwaniu z 18 stycznia 2021 r. wyznaczył termin 25 stycznia 2021 r. na złożenie zaległego sprawozdania.

20/III/2021 z 9 września 2021 r., żadna pozycja w kategorii II nie może zostać zwiększona bez zgody NIW i sporządzenia aneksu do umowy.

Prezes wyjaśnił: *Przekroczenia powyżej wskazanych kwot, bez naruszenia procentowych limitów przewidzianych dla poszczególnych kategorii kosztów, stanowiły błąd i niedopatrzenie ze strony Fundacji. Przekroczenie kwoty kategorii budżetowej II Koszty administracyjne w 2022 roku było wyjaśniane na etapie weryfikacji sprawozdania przez Instytucję Zarządzającą. (...) Niemniej w przypadku wydatku, który był wyjaśniany na etapie sprawozdania oraz pozostałych różnic względem kwot z wniosku były one widoczne we wszystkich złożonych sprawozdaniach i domniemuje się, że z uwagi na względnie nieduże różnice kwot, wydatki te zostały zaakceptowane przez Instytucję Zarządzającą, ponieważ ich kwalifikowalność nie została zakwestionowana.*

(akta kontroli str. 668, 681-682, 1158-1164, 1238)

3. W sprawozdaniu częściowym za 2022 rok z wykonania zadania „Pomoc dla nowych NGO” Fundacja nie opisała przesunięć w budżecie dokonanych na etapie realizacji projektu i nie podała ich przyczyn. Zgodnie z Częścią A, Rozdział IX pkt 7 Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach NOWEFIO, Priorytety 2-4 Edycja 2022, przesunięcie środków z kategorii II i III do kategorii I (w ramach istniejących pozycji kalkulacji kosztów) nie wymaga informowania NIW, ale na etapie sprawozdania każde odstępstwo od oferty należy opisać i podać jego przyczynę.

Podczas realizacji zadania „Pomoc dla nowych NGO” w 2022 roku Instytut przesunął wydatki pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów określonymi w kalkulacji przewidywanych wydatków w kwocie 6.635,78 zł, w tym: 1/ 6.226,68 zł z kategorii II Koszty administracyjne do kategorii I Koszty realizacji działań; 2/ 409,1 zł z kategorii III Rozwój instytucjonalny do kategorii I Koszty realizacji działań.

Prezes wyjaśnił, że: *Powyższe zmiany wynikały przede wszystkim ze znaczącego zwiększenia wydatków w pozycji budżetowej przeznaczonej na organizację szkolenia. Przekroczenie pierwotnie założonych wydatków w tej pozycji budżetowej zostało wyjaśnione [z NIW] (...). Naturalną tego konsekwencją była redukcja wydatków w kategorii II i III.*

Powyższe wyjaśnienia nie biorą pod uwagę faktu, że przesunięcia do kategorii I rozliczenia wydatków dotyczyły również innych pozycji budżetowych niż organizacja szkolenia, tj. projektu i obsługi zakładki strony internetowej oraz wynagrodzenia specjalisty ds. prawnych.

(akta kontroli str. 988-996, 1143-1157, 1240-1241)

4. Rachunek nr 18/2020 za wykonanie prac zgodnie z umową o dzieło nr 18/2020 z 23 grudnia 2020 r.⁷⁹, zawartą w ramach realizacji zadania „Rozwój think-tanku”, został błędnie opisany na jego odwrocie, tzn. w sposób nie wykluczający możliwości rozliczania wydatku w ramach innego projektu.

Stosownie do zapisów § 5 ust. 3 Umowy nr PROO4/15/2020 z 30 lipca 2020 r. Fundacja była zobowiązana do opisywania dokumentacji związanej z realizacją zadania zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸⁰ oraz Regulaminu konkursu ogłoszonego w ramach PROO, Priorytet 4 Rozwój instytucjonalny think tanków obywatelskich Edycja 2020, w szczególności poprzez zapis: „Sfinansowano z dotacji PROO w wysokości ... w ramach realizacji zadania określonego umową nr ...”. Zgodnie z zawartą umową o dzieło, rachunek został wystawiony przez przyjmującego zamówienie na kwotę 2.750 zł. W opisie rachunku wskazano, że wydatek, w tym wydatek finansowany ze środków PROO, poniesiono w kwocie 550 zł.

Jak wyjaśnił były Wiceprezes: *Zgodnie ze stanem mojej wiedzy i pamięci, przygotowywanie przez zespół Fundacji naklejek z opisami do wydatków związanych z realizacją zadań publicznych miało charakter zbiorczy i cykliczny (mniej więcej co miesiąc – za każdy okres rozliczeniowy z biurem rachunkowym). Wydatków związanych z wynagrodzeniami za przygotowywanie tekstów było wiele, zaś kwota 550 zł za tekst była standardową uśrednioną wartością przyjętą przy realizacji projektu i zaakceptowaną przez*

⁷⁹ Umowa dotyczyła napisania artykułu z przeniesieniem praw autorskich majątkowych oraz publikacji artykułu w kwartalniku „Myśl suwerenna”.

⁸⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

Instytucję Zarządzającą w związku z podpisaniem Umowy o realizację zadania. W mojej opinii wskazanie na naklejce za rachunek opiewający na kwotę 2.750 zł kwoty 550 zł miało charakter omyłkowy. (akta kontroli str. 378-380, 383, 394-397, 1132-1135)

5. Pomiar wskaźnika rezultatu: liczba wyposażonych biur fundacji (osiągnięta wartość docelowa w 2021 roku – 1) został dokonany niezgodnie z założeniami wskazanymi we wniosku o udzielenie dotacji o realizację zadania „Rozwój instytucjonalny Fundacji”, stanowiącym załącznik do Umowy nr PROO1a/126/2019 z 8 listopada 2019 r.

Wskaźnik: liczba wyposażonych biur fundacji został określony dla działania nr 5: Zagospodarowanie powierzchni nieruchomości, w ramach którego przewidziano zakup i montaż wyposażenia biura. W szczegółowym opisie metod pomiaru wskaźnika wskazano: *Wartość zostanie osiągnięta w przypadku dokonania pełnego wyposażenia o wartości 30 tys. zł. W skład wyposażenia wchodzić będzie przede wszystkim sprzęt oraz meble wykazane w uzasadnieniu do danej pozycji budżetowej.* W uzasadnieniu wydatku: Koszt wyposażenia nowego lokalu, dotyczącego działania nr 5, wymieniono zaplanowane zakupy w wysokości 30 tys. zł, m.in.: 1/ trzy zestawy: krzesło biurowe + stół biurowy (ok. 2,5 tys. zł za zestaw); 2/ komputer stacjonarny z oprogramowaniem (ok. 3 tys. zł); 3/ laptop z oprogramowaniem (ok. 3 tys. zł); 4/ dwa regały biurowe (ok. 1 tys. zł za sztukę); 5/ zestaw: dwa fotele + sofa (ok. 4 tys. zł); 6/ ekspres do kawy (ok. 3 tys. zł); 7/ materiały biurowe (ok. 1 tys. zł); 8/ ekran projekcyjny (ok. 1,5 tys. zł); 8/ tablica suchościeralna (ok. 1 tys. zł); 9/ zestaw mebli konferencyjnych (ok. 3,4 tys. zł); 10/ trzy lampki biurowe (ok. 0,2 tys. zł za sztukę). Z zaplanowanych ww. zakupów, w ramach kosztu wyposażenia lokalu nabyto jedynie laptop i dwie tablice suchościeralne (za łączną kwotę 4.069 zł), które wykazano jako źródło pomiaru wskaźnika: liczba wyposażonych biur fundacji. Pozostałą kwotę (29.998,24 zł) przeznaczono na wydatki związane z remontem budynku i jego podziałem na dwa odrębne lokale.

W złożonych wyjaśnieniach Prezes przytoczył zapisy wniosku mówiące o tym, że pełna wartość wskaźnika rezultatu zostanie osiągnięta wraz z dokonaniem zakupu wyposażenia o wartości 30 tys. zł; jednocześnie cytując sformułowania zawarte we wniosku: „przede wszystkim sprzęt” i „zaplanowany jest zakup m.in.” wskazał na otwarty charakter omawianej metody pomiaru wskaźnika rezultatu i pozycji budżetowej. Prezes powołał się przy tym na stanowisko opiekuna projektu⁸¹, który stwierdził o otwartości katalogu wydatków kwalifikowalnych i braku konieczności aneksowania umowy w zakresie budżetu projektu. Zdaniem Prezesa, ze względu na charakter pozycji należy uznać, że rezultat został osiągnięty w 100% wraz z wydatkowaniem kwoty na zakup kwalifikowalnego wyposażenia w wysokości bardzo zbliżonej do tej opisanej we wniosku (zgodnie ze sprawozdaniem końcowym z realizacji projektu – 29.998,24 zł⁸²).

We wniosku o udzielenie dotacji remont nieruchomości był przewidziany w ramach wydatku i działania 4: Zakup nieruchomości, dla działania tego określono wskaźnik: liczba zagospodarowanych m² powierzchni użytkowej i jako źródło pomiaru tego wskaźnika wskazano m.in. dokumenty potwierdzające wykonanie remontu i prac modernizacyjnych budynku. W opinii NIK, po zmianie katalogu wydatków w ramach kosztu wyposażenia nowego lokalu Fundacja powinna zaktualizować opis metody pomiaru wskaźnika: liczba wyposażonych biur fundacji i zgłosić zmianę w tym zakresie do NIW w celu jej akceptacji. (akta kontroli str. 75, 77, 81-82, 126, 134-136, 1125, 1129)

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Przestrzeganie terminów określonych w umowach z NIW na przekazywanie sprawozdań dotyczących realizacji zadań.
2. Zgłaszanie do NIW zmian budżetowych w realizowanych projektach wymagających sporządzenia aneksu do umów o udzielenie dotacji.

⁸¹ Wiadomość e-mail z 3 lutego 2021 r.

⁸² Na kwotę 29.998,24 zł składały się wydatki na: zakup sprzętu – 4.069 zł i remont nieruchomości - 25.929,24 zł.

3. Opisywanie w sprawozdaniach z wykonania zadań odstępstw od oferty wraz z podaniem ich przyczyn.
4. Prawidłowe opisywanie dokumentów finansowych związanych z realizacją projektów dofinansowanych przez NIW.
5. Dokonywanie pomiaru wskaźników rezultatu w realizowanych projektach zgodnie z założeniami wskazanymi we wniosku o udzielenie dotacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 15 września 2023 r.

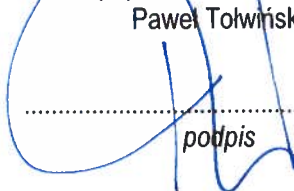
Kontroler:

Tomasz Jarocki
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. p.o. WICEDYREKTOR
Paweł Tolwiński

.....
podpis